

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Κ' - ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΕΚΘΕΣΗ

ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΑΝ. ΤΑΣΟΥΛΑ

ΑΘΗΝΑ 2024

**ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Κ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Α΄**

ΕΚΘΕΣΗ

**ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ**

**ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΑΝ. ΤΑΣΟΥΛΑ
ΑΘΗΝΑ 2024**

**ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Κ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Α΄**

ΕΚΘΕΣΗ

**ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ**

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Περιεχόμενα

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, κ. ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΦΟΡΤΩΜΑ.....	1
II. ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ, ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	7
III. ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΚΛΗΘΕΝΤΕΣ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ	9
IV. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ.....	15
1. Πρωτοβουλίες του Υπουργείου Εξωτερικών για τον Απόδημο Ελληνισμό 17 Εισηγητής: Φίλιππος Φόρτωμας, Πρόεδρος της Επιτροπής	
2. Ερευνητικά δίκτυα του παγκόσμιου ελληνισμού.....	21
Εισηγητές: Αθανασία (Σία) Αναγνωστοπούλου και Αλέξανδρος Καζαμίας, Μέλη της Επιτροπής	
3. Ο ρόλος του απόδημου ελληνισμού στην ανάπτυξη της ελληνικής έρευνας και καινοτομίας.....	25
Εισηγήτρια: Αθανασία (Σία) Αναγνωστοπούλου, Μέλος της Επιτροπής	
4α. Το έργο των Charter Schools της Αμερικής για την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό	31
Εισηγητής: Αθανάσιος Παπαθανάσης, Μέλος της Επιτροπής	
4β. Το έργο των Charter Schools της Αμερικής για την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό	35
Εισηγήτρια: Κυριακή Μάλαμα, Μέλος της Επιτροπής	
5. Ο ελληνισμός της Ουκρανίας: παρελθόν, παρόν, μέλλον.	39
Εισηγητής: Στυλιανός (Στέλιος) Πέτσας, Μέλος της Επιτροπής	
6α. Η διδασκαλία και η διάδοση της ελληνικής γλώσσας στην ομογένεια των ΗΠΑ: η περίπτωση του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου "Ελληνική Γλώσσα, Πολιτισμός και ΜΜΕ"	49
Εισηγήτρια: Θεοδώρα Τζάκρη, Α΄ Αντιπρόεδρος της Επιτροπής	
6β. Η διδασκαλία και η διάδοση της ελληνικής γλώσσας στην ομογένεια των ΗΠΑ: η περίπτωση του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου "Ελληνική Γλώσσα, Πολιτισμός και ΜΜΕ"	55
Εισηγήτρια: Ευαγγελία Λιακούλη, Β΄ Αντιπρόεδρος της Επιτροπής	
6γ. Η διδασκαλία και η διάδοση της ελληνικής γλώσσας στην ομογένεια των ΗΠΑ: η περίπτωση του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου "Ελληνική Γλώσσα, Πολιτισμός και ΜΜΕ"	59
Εισηγητής: Νικόλαος Παπαδόπουλος, Μέλος της Επιτροπής	
7. Ενημέρωση των Μελών της Επιτροπής από τον Πρόεδρο και μέλη της Παγκόσμιας Διακοινοβουλευτικής Ένωσης Ελληνισμού (Πα.Δ.Ε.Ε.).	63
Εισηγητής: Αλέξανδρος Ζερβέας, Μέλος της Επιτροπής	
V. ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	67

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, κ. ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΦΟΡΤΩΜΑ

Παρά τη σύντομη διάρκεια της Επιτροπής μας κατά την Α' Σύνοδο της Κ' Περιόδου, είχαμε την ευκαιρία να διοργανώσουμε μερικές εξαιρετικά σημαντικές συνεδριάσεις με ενδιαφέρουσες θεματικές και ως καλεσμένους διεθνείς προσωπικότητες με σπουδαίο έργο. Το απόσταγμα των συνεδριάσεων αυτών επιχειρεί η παρούσα Έκθεση να αποτυπώσει, ώστε να παραδώσει όχι μόνο στον ιστορικό του μέλλοντος, αλλά και σε κάθε συμπολίτη μας σήμερα, ένα ευσύνοπτο ανάγνωσμα που θα δίνει τη δυνατότητα στον καθένα να έρθει σε επαφή και να ψηλαφήσει ορισμένες πτυχές του πολύπλευρου ζητήματος του Ελληνισμού της Διασποράς, των τρόπων ενίσχυσης των δεσμών με την μητροπολιτική Ελλάδα, δεσμών γλωσσικών και πολιτιστικών, αλλά και των τρόπων αξιοποίησης του σπουδαίου αυτού ανθρώπινου δυναμικού σε όφελος της Ελλάδας και της ανθρωπότητας.

Είναι περιττό να επαναλάβει κανείς τον διακομματικό και υπερκομματικό χαρακτήρα αυτής της Επιτροπής, γεγονός το οποίο πραγματώσαμε και εμείς με τη σειρά μας ως μέλη της Επιτροπής της τρέχουσας Συνόδου και Περιόδου. Ο συναινετικός και εθνικός χαρακτήρας αυτής της Επιτροπής περιποιεί τιμή σε όλους μας, στον καθένα χωριστά, και τελικά στο Ελληνικό Κοινοβούλιο εν συνόλω. Για την πληρότητα της αποτύπωσης του έργου της Επιτροπής μας κρίνω σκόπιμο να περιληφθεί στην παρούσα Έκθεση μία επιπλέον αναφορά στις δραστηριότητες που αναπτύξαμε πέραν των συνεδριάσεων της Επιτροπής μας και συγκεκριμένα σε εθιμοτυπικές συναντήσεις που είχαμε, καθώς και σε επισκέψεις στο εξωτερικό που μας έφεραν πιο κοντά στα κέντρα της ελληνικής διασποράς.

Κλείνοντας θα ήθελα να τονίσω ότι οι σχέσεις με τους απόδημους ήταν, είναι και θα είναι προτεραιότητα της Πολιτείας. Όταν ανέλαβα ως Πρόεδρος, δεσμεύτηκα να κάνω ό,τι περνάει από το χέρι μου έτσι ώστε, όλοι μαζί, να ισχυροποιήσουμε περαιτέρω τις γέφυρες της Ελλάδας με την ελληνική διασπορά και με την ολοκλήρωση της παρούσας Συνόδου της Επιτροπής μας αισθάνομαι ότι συμβάλλαμε όλοι μαζί προς αυτήν την κατεύθυνση.

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ – ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Επίσημη επίσκεψη κ. Φίλιππου Φόρτωμα στο Φανάρι και στην ελληνική κοινότητα Κωνσταντινούπολης

Στην Κωνσταντινούπολη για την πρώτη επίσημη επίσκεψη ως Προέδρος της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς, ταξίδεψε ο βουλευτής Κυκλάδων κ. Φίλιππος Φόρτωμας, μεταξύ 22 και 24 Μαρτίου 2024. Στόχος του ταξιδιού ήταν η συνάντηση με την ιστορική κοινότητα της Πόλης και τους Έλληνες που κρατούν άσβηστες τις παραδόσεις, τη γλώσσα και την ιστορία μας.

Πρώτος σταθμός το Φανάρι και η προσωπική ακρόαση από τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ. κ. Βαρθολομαίο με την άφιξή του, την Παρασκευή 22 Μαρτίου. Πιο συγκεκριμένα, μετά την ακολουθία των Α' Χαιρετισμών στην εκκλησία του Αγίου Γεωργίου, συναντήθηκε με την Αυτού Παναγιώτητα και είχαν μια εγκάρδια και εις βάθος συζήτηση για ένα ευρύ φάσμα θεμάτων. Ιδιαίτερη μνεία έγινε στη διαχρονική στήριξη του έργου του Πατριαρχείου από την ελληνική πολιτεία. Χαρακτηριστικά ο Πρόεδρος της ΕΜΕ Ελληνισμού της Διασποράς αναφέρθηκε στον καθοριστικό ρόλο της πνευματικής καθοδήγησης της κοινότητας από τη φωτισμένη προσωπικότητα του Οικουμενικού Πατριάρχη, ο οποίος με αδιάλειπτη εργασία διασφαλίζει τη συντήρηση, ενδυνάμωση και επέκταση των δεσμών των ομογενών μας με την μητροπολιτική Ελλάδα, λειτουργώντας ως φάρος πίστης και άρρηκτο σύμβολο της ορθοδοξίας και του ελληνισμού. Επίσης ο κ. Φόρτωμας επισκέφθηκε την Πατριαρχική Μεγάλη του Γένους Σχολή.

Στο πλαίσιο της επίσκεψής του ο κ. Φόρτωμας είχε συνάντηση με τον Πρέσβη Γενικό Πρόξενο της Ελλάδος κ. Κωνσταντίνο Κούτρα και με τον κ. Γιώργο Παπαλιάρη Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου Συνδέσμου Υποστήριξης Ρωμέικων Κοινοτικών Ιδρυμάτων και μέλη του, που αναπτύσσουν έντονη κοινωνική δράση και εκτός των ορίων της κοινότητας. Ο κ. Φόρτωμας τους κάλεσε να βρίσκονται σε ακόμη πιο στενή συνεργασία και συνεχή διάλογο ώστε οι πρωτοβουλίες από κοινού να μειώσουν ακόμη περισσότερο τη χιλιομετρική απόσταση από την πατρίδα και να δυναμώσουν τα δεσμά μέσα από κοινές δράσεις.

Στη συνάντηση με τους εκπροσώπους της Κοινότητας Παναγίας Κουμαριωτίσσης Νεοχωρίου και πιο συγκεκριμένα τον Εντιμολογιότατο Άρχοντα κ. Λάκη Βίγκα, τον Πρόεδρο και τα Μέλη της Κοινότητας, ενημερώθηκε για τις πρωτοβουλίες τους και τα θέματα που διαχειρίζονται, μεταφέροντας ο Βουλευτής προς όλους την πλήρη αναγνώριση και στήριξη του πολυσήμαντου έργου που επιτελούν ως θεματοφύλακες της εθνικής συνείδησης, της ιστορίας και των παραδόσεών μας.

Στη συνέχεια ακολούθησε ένα γεμάτο πρόγραμμα συναντήσεων με τη δραστήρια και ιστορική, πρωτίστως, ελληνική κοινότητα της Πόλης, με κυριότερους σταθμούς το Ζάππειο Λύκειο και το Ζωγράφειο Λύκειο όπου στο τελευταίο, είχε τη χαρά να παρακολουθήσει μια ποιητική βραδιά με διακεκριμένους Έλληνες, Τούρκους και Αρμένιους ποιητές, οι οποίοι απήγγειλαν ποιήματά τους με τη συνοδεία στο πιάνο του βραβευμένου πιανίστα Βασίλη Κωνσταντινάκου. Την εκδήλωση παρακολούθησε μαζί με τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο.

Τέλος, την Κυριακή ο Πρόεδρος της ΕΜΕ Ελληνισμού της Διασποράς, παρακολούθησε την πανηγυρική πατριαρχική θεία λειτουργία για τον εορτασμό της Κυριακής της Ορθοδοξίας στο Φανάρι, παρουσία πλήθους πιστών ομογενών μας.

2. Συνάντηση του Προέδρου της Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς με την Πρόεδρο του Δικτύου Αιρετών της Ευρώπης

Συνάντηση εργασίας με την κυρία Ιωάννα Ζαχαράκη, Πρόεδρο του Δικτύου Αιρετών της Ευρώπης και αντιδήμαρχο του Solingen Γερμανίας, είχε στις 9 Απριλίου 2024 στη Βουλή ο Πρόεδρος της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς και Βουλευτής Κυκλάδων κ. Φίλιππος Φόρτωμας. Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των επίσημων επαφών που έχει ξεκινήσει ο κ. Φόρτωμας με σκοπό την εξωστρέφεια της Επιτροπής προς τους Έλληνες του εξωτερικού, ώστε να διευρυνθεί η συμμετοχή τους σε αυτή.

Η κυρία Ι. Ζαχαράκη είναι δραστήρια Ελληνίδα επιστήμονας και αυτοδιοικητική της διασποράς, που τιμά την καταγωγή της και ξεχωρίζει με την προσωπική της διαδρομή στη δημόσια ευρωπαϊκή σφαίρα, μέσα από θέσεις ευθύνης που της έχει εμπιστευτεί η γερμανική κοινωνία, αλλά και οι Ευρωπαίοι ομόλογοί της, τους οποίους εκπροσωπεί στο ανώτερο συλλογικό θεσμικό τους όργανο. Είναι δε εξαιρετικά σημαντικό πως μια γυναίκα βρίσκεται σε αυτή την τόσο νευραλγική θέση από όπου διεκδικεί, για το σύνολο της Ευρώπης, αλλαγές.

3. Επίσημη επίσκεψη κ. Φίλιππου Φόρτωμα στη Ν. Υόρκη και στην ελληνική ομογένεια

Επίσημο ταξίδι στη Νέα Υόρκη μεταξύ 11 και 15 Απριλίου 2024 πραγματοποίησε ο Πρόεδρος της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς και βουλευτής Κυκλάδων της Νέας Δημοκρατίας κ. Φίλιππος Φόρτωμας, συμμετέχοντας στην εθνική αποστολή της Βουλής για τους εορτασμούς της ελληνικής Παλιγγενεσίας που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο από την Ομοσπονδία

των Ελληνικών Σωματείων Μείζονος Νέας Υόρκης. Φέτος, οι εορτασμοί ήταν αφιερωμένοι στα 50 χρόνια παράνομης κατοχής της βόρειας Κύπρου από την Τουρκία.

Ο κύκλος των επαφών και επισκέψεων ξεκίνησε με τη συμμετοχή του στην τελευταία πανηγυρική πανομογενειακή συνεδρίαση, στην οποία έλαβε μέρος το άγημα των Ευζώνων της Προεδρικής Φρουράς, στο χώρο του Σταθάκειου Μεγάρου, στην Αστόρια. Εκεί, την εθνική αποστολή υποδέχθηκαν οι εκπρόσωποι των ομογενειακών μας σωματείων που κρατούν τη φλόγα του ελληνισμού αναμμένη, συνεχίζοντας και τιμώντας τις παραδόσεις και τα έθιμά μας.

Την Κυριακή (14.04.2024), ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς, παρακολούθησε την πανηγυρική δοξολογία στον Καθεδρικό Ναό της Αγίας Τριάδας, χοροστατώντος του Αρχιεπισκόπου Αμερικής και στη συνέχεια παρευρέθηκε στην παρέλαση. Στο περιθώριο των εορτασμών, ο κ. Φόρτωμας, συναντήθηκε με τον Αρχιεπίσκοπο Αμερικής κ.κ. Ελπιδοφόρο, με τα μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων των Ηνωμένων Πολιτειών κ.κ. Νικόλ Μαλλιωτάκη και Ρόμπερτ Μένεντεζ Τζούνιορ, τον πρωταθλητή του αμερικανικού ποδοσφαίρου (NFL) κ. Γιώργο Καρλαύτη, καθώς και με εκπροσώπους των ομογενειακών σωματείων και κυκλαδίτικων οργανώσεων. Ο κ. Φόρτωμας τους κάλεσε σε συστράτευση δυνάμεων, ώστε η φωνή των Ελλήνων του εξωτερικού να γίνει ακόμη πιο δυνατή και να αποκτήσει ακόμη μεγαλύτερη επιρροή, προς όφελος της προώθησης των εθνικών μας συμφερόντων.

Τις ημέρες της παρουσία του στη Νέα Υόρκη, ο Πρόεδρος της Επιτροπής επισκέφθηκε το Hellenic Charter School στο Brooklyn και ξεναγήθηκε επίσης στις εγκαταστάσεις του A. Frantis Parochial School. Οι εκπαιδευτικοί των δύο ιδρυμάτων, αλλά και πολλών άλλων ακόμη, επιτελούν ένα καθοριστικής σημασίας έργο, καθώς η διατήρηση της γλώσσας μας και η εκμάθησή της από τις νεότερες γενιές ομογενών, αλλά και μαθητές άλλων εθνικοτήτων, συμβάλουν ουσιαστικά στη διατήρηση ισχυρών δεσμών με την μητροπολιτική Ελλάδα και βοηθούν στο φιλελληνικό κίνημα ανά την υφήλιο. Και στις δυο προαναφερόμενες επισκέψεις, ο κ. Φόρτωμας συνοδεύεται από την Πρόεδρο της Ομοσπονδίας Εκπαιδευτικών Αμερικής κυρία Στέλλα Κοκόλη και την κυρία Παναγιώτα Πεχλιβανίδου, Αναπληρώτρια Συντονίστρια Εκπαίδευσης στο Γενικό Προξενείο Νέας Υόρκης.

Τέλος, σημαντικός και συγκινητικός σταθμός της επίσκεψης ήταν η έπαρση της ελληνικής σημαίας στο Bowling Green του ιστορικού Square Public Park στην περιοχή του Lower Manhattan.

4. Συνάντηση του Προέδρου της Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς κ. Φ. Φόρτωμα με τη Βουλευτή Γαλλίας κ. Μαριέττα Καραμανλή

Συνάντηση με την κυρία Μαριέττα Καραμανλή, ελληνικής καταγωγής βουλευτή Γαλλίας, Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας Φιλίας Γαλλίας-Ελλάδος και μέλος της Παγκόσμιας Διακοινοβουλευτικής Ένωσης Ελληνισμού (ΠαΔΕΕ), είχε στις 24 Απριλίου 2024 στη Βουλή ο Πρόεδρος της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς και Βουλευτής Κυκλάδων κ. Φίλιππος Φόρτωμας.

Η συζήτηση διεξήχθη σε εξαιρετικό κλίμα, ενώ υπήρξαν προτάσεις εκατέρωθεν σχετικά με την προώθηση της ελληνικής και της γαλλικής γλώσσας, ιστορίας και πολιτισμού στις δύο χώρες, μέσω συνεργασίας των αρμόδιων Υπουργών Παιδείας. Παράλληλα, ο κ. Φόρτωμας επισήμανε την ανάγκη εμβάθυνσης του φιλελληνισμού στους κόλπους της γαλλικής κοινωνίας, που ασφαλώς θα συμβάλει περαιτέρω στην σύσφιξη των διμερών σχέσεων. Από την πλευρά της η κυρία Καραμανλή μίλησε για τις παραδοσιακά καλές σχέσεις μεταξύ Γαλλίας και Ελλάδας και εξέφρασε τη βούληση και δέσμευσή της να εργαστεί προς την κατεύθυνση της ακόμη στενότερης συνεργασίας των δύο χωρών.

5. Συνάντηση του Προέδρου της Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς με μαθητές ομογενειακού σχολείου των ΗΠΑ

Συνάντηση με 14 μαθητές του σχολείου της ελληνικής ομογένειας στις ΗΠΑ «Α. Fantis School» και τους γονείς τους είχε στις 15 Μαΐου 2024 στη Βουλή ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς, κ. Φίλιππος Φόρτωμας. Στη συνάντηση παραβρέθηκε ο Πρέσβης των ΗΠΑ στην Αθήνα, κ. Τζορτζ Τσουνης.

Ο κ. Φόρτωμας καλωσόρισε τους μαθητές, τους ενημέρωσε για τις βασικές λειτουργίες και διαδικασίες του Κοινοβουλίου, ενώ αναφέρθηκε και στο αντικείμενο, τον σκοπό και τις δράσεις της Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς. Ιδιαίτερη σημασία απέδωσε στην προσπάθεια ενίσχυσης της γλώσσας, του πολιτισμού και της ελληνικής παράδοσης που, όπως επεσήμανε, «είναι η κλωστή που μας ενώνει στο χρόνο».

Ο Πρέσβης κ. Τσουνης εξήρε την πρωτοβουλία επίσκεψης των μαθητών στην Αθήνα, αφού, όπως τόνισε, οι ίδιοι θα γίνουν οι καλύτεροι πρεσβευτές της Ελλάδας στις ΗΠΑ.

Στη συνέχεια, οι επισκέπτες, συνοδεία του κ. Φόρτωμα, περιηγήθηκαν στους χώρους της Βουλής των Ελλήνων, παρακολούθησαν τη συνεδρίαση από τα θεωρεία της Αίθουσας Ολομέλειας και ξεναγήθηκαν στην έκθεση «Αντικρίζοντας την

Ελευθερία! Στη Βουλή των Ελλήνων, δύο αιώνες μετά», που παρουσιάζεται στο Περιστύλιο και στην αίθουσα «Ελευθέριος Βενιζέλος» του Κοινοβουλίου.

6. Επίσκεψη του Προέδρου της Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς κ. Φ. Φόρτωμα και του Μέλους αυτής κ. Σ. Πέτσα σε Γερμανία και σε Βέλγιο

Σε ταξίδι που πραγματοποίησε ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς κ. Φ. Φόρτωμας σε Βέλγιο και Γερμανία μεταξύ 17 και 22 Μαΐου 2024, συναντήθηκε με εκπροσώπους των εκεί ελληνικών κοινοτήτων, ενώ περαιτέρω συμμετείχε στις εκδηλώσεις για την Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ποντίων στη Στουτγάρδη, αλλά και στο Ντύσελντορφ, όπου απέτινε φόρο τιμής εν μέσω κλίματος βαθιάς συγκίνησης από όλους τους ομογενειακούς ποντιακούς συλλόγους που παρευρίσκοντο, σε αμφότερες τις εκδηλώσεις.

Στις Βρυξέλλες, όπου συνοδευόταν από το Μέλος της Επιτροπής κ. Στέλιο Πέτσα, συμμετείχε στους εορτασμούς της ελληνικής ημέρας στο Πάρκο D' Enghien, ενώ ακολούθησε επίσκεψη στον Μητροπολίτη Βελγίου κ.κ. Αθηναγόρα καθώς και στο Κεστεκίδειο σχολείο Βρυξελλών όπου η ελληνική γλώσσα είναι ο συνεκτικός δεσμός των μαθητών μας, παιδιών αποδήμων μας, που είναι κοινωνοί της ελληνικής παιδείας.

Τέλος, το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε με την ομιλία της Υφυπουργού Εξωτερικών κ. Αλεξάνδρας Παπαδοπούλου στη Μόνιμη Εθνική Αντιπροσωπεία.

7. Συνάντηση του Προεδρείου της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς με τον Πρόεδρο του American Hellenic Institute κ. Ν. Λαρυγγάκη και ομάδα Ελληνοαμερικανών φοιτητών

Με τον Πρόεδρο του American Hellenic Institute (A.H.I.) κ. Ν. Λαρυγγάκη και ομάδα Ελληνοαμερικανών φοιτητών που βρίσκονται στην Αθήνα, στο πλαίσιο εκπαιδευτικού προγράμματος σε Ελλάδα και Κύπρο, συναντήθηκε στις 26 Ιουνίου 2024 το Προεδρείο της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής κ. Φίλιππος Φόρτωμας, η Α' Αντιπρόεδρος κυρία Θεοδώρα Τζάκρη και η Β' Αντιπρόεδρος κυρία Ευαγγελία Λιακούλη, ενημερώθηκαν για την πολυσχιδή δράση του ΑΗΙ και συζήτησαν με τους ομογενείς σπουδαστές για την οπτική τους, τόσο σε θέματα που απασχολούν την ελληνική ομογένεια, με έμφαση στην εκπαίδευση και την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, όσο και σε γενικότερα ζητήματα που επιδρούν στις σχέσεις Ελλάδας-ΗΠΑ.

II. ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ, ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Κατά την Α΄ Τακτική Σύνοδο της Κ΄ Περιόδου, η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς συνεστήθη με την υπ' αριθμ. 9631/6466, από 28 Ιουλίου 2023, απόφαση του Προέδρου της Βουλής, κ. Κωνσταντίνου Αν. Τασούλα, σύμφωνα με το άρθρο 43Α του Κανονισμού της Βουλής (ΚΤΒ).

Η ανωτέρω απόφαση τροποποιήθηκε με τις υπ' αριθμ. 11281/7582/19.09.2023, 12096/8145/10.10.2023, 12658/8517/23.10.2023, 15664/10584/19.12.2023, 430/264/11.01.2024, 826/564/18.01.2024 και 7199/4972/19.06.2024 αποφάσεις του Προέδρου της Βουλής και τελικώς η διαμορφωθείσα σύνθεση της Επιτροπής, αποτελούμενη από 31 μέλη, ήταν η ακόλουθη: Αθανάσιος Δαβάκης, Κωνσταντίνος Καραμανλής, Θεόδωρος Καράογλου, Γεώργιος Καρασμάνης, Ανδρέας Κατσανιώτης, Κωνσταντίνος Κατσαφάδος, Σταύρος Κελέτσης, Θεόφιλος Λεονταρίδης, Μιχαήλ (Μιχάλης) Παπαδόπουλος, Αθανάσιος Παπαθανάσης, Σταύρος Παπασωτηρίου, Στυλιανός (Στέλιος) Πέτσας, Ασημίνα Σκόνδρα, Ευριπίδης Στυλιανίδης, Φίλιππος Φόρτωμας, Μάξιμος Χαρακόπουλος, Όθων Ηλιόπουλος,¹ Ειρήνη (Νίνα) Κασιμάτη, Κυριακή Μάλαμα, Θεοδώρα Τζάκρη, Γεώργιος Ψυχογιός, Ευαγγελία Λιακούλη, Δημήτριος Μάντζος, Γεώργιος Παπανδρέου, Ιωάννης Γκιόκας, Εμμανουήλ Συντυχάκης, Παράσχος Παπαδάκης, Αθανασία (Σία) Αναγνωστοπούλου, Νικόλαος Παπαδόπουλος, Αλέξανδρος Καζαμίας και Αλέξανδρος Ζερβέας.

Για την εκλογή των μελών του Προεδρείου της εφαρμόζεται το άρθρο 34 ΚΤΒ, σε συνδυασμό με το άρθρο 43 Α παρ. 4 ΚΤΒ, που ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι δύο Αντιπρόεδροι και ένας Γραμματέας εκλέγονται από τα μέλη της Επιτροπής, από την πρώτη, δεύτερη και τρίτη κατά σειρά σε δύναμη Κοινοβουλευτική Ομάδα της Αντιπολίτευσης, αντιστοίχως.

Η Επιτροπή συγκροτήθηκε σε Σώμα, κατά τις διαδικασίες του Κανονισμού της Βουλής, την 4η Σεπτεμβρίου 2023, με την εκλογή των μελών του Προεδρείου της. Πρόεδρος της Επιτροπής εξελέγη, ο Βουλευτής, κ. Χρήστος Στυλιανίδης. Το αξίωμα του Α΄ Αντιπροέδρου της Επιτροπής κατέλαβε η Βουλευτής, κυρία Θεοδώρα Τζάκρη και του Β΄ Αντιπροέδρου η Βουλευτής, κυρία Ευαγγελία Λιακούλη. Για το αξίωμα του Γραμματέως δεν υπεβλήθη πρόταση υποψηφιότητας.

¹ Με την υπ' αριθμ. πρωτ. 4059/10.08.2024, ο κ. Όθων Ηλιόπουλος παραιτήθηκε από μέλος της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία» και συνεπώς έπαψε να είναι μέλος της Επιτροπής. Έκτοτε δεν ορίστηκε αντικαταστάτης του.

Μετά την υπουργοποίηση του Βουλευτή και Προέδρου της Επιτροπής, κ. Χρήστου Στυλιανίδη, Πρόεδρος της Επιτροπής εξελέγη, στις 25 Ιανουαρίου 2024, ο Βουλευτής, κ. Φίλιππος Φόρτωμας.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής (άρθρο 43Α, παρ. 2, περ. β΄) αντικείμενο της Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς είναι *«η διατήρηση και προαγωγή των σχέσεων και των δεσμών της εθνικής αντιπροσωπείας και του ελληνικού λαού με τον απανταχού Ελληνισμό, ο συντονισμός των δράσεων της Βουλής των Ελλήνων και του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού, η μελέτη των προβλημάτων των αποδήμων Ελλήνων, η προώθηση της επίλυσής τους, καθώς και η ενίσχυση των σχέσεων με τα ελληνικής καταγωγής μέλη άλλων κοινοβουλίων».*

III. ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΚΛΗΘΕΝΤΕΣ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ

Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς πραγματοποίησε δώδεκα (12) συνεδριάσεις (συμπεριλαμβανομένων εκείνων της εκλογής των μελών του Προεδρείου της).

Η Επιτροπή, κατά την πρώτη συνεδρίασή της ασχολήθηκε με τον προγραμματισμό του έργου της, ενώ στις επτά (7) συνεδριάσεις, που ακολούθησαν, εκλήθησαν σε ακρόαση, προς ενημέρωση των μελών της και υποβολή προτάσεων, αρμόδιοι Υφυπουργοί, Γενικοί Γραμματείς Υπουργείων, Ακαδημαϊκοί Καθηγητές, καθώς και εκπρόσωποι φορέων, Συλλόγων, Σωματείων, Οργανώσεων και Ενώσεων.

Στις δύο (2) τελευταίες συνεδριάσεις της, η Επιτροπή συζήτησε για τη σύνταξη της παρούσας Έκθεσης, τον ορισμό Εισηγητών κατά θέματα και τελικώς την έγκρισή της.

Ειδικότερα:

1. **Συνεδρίαση της 4^{ης} Σεπτεμβρίου 2023**

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Εκλογή Προεδρείου.

2. **Συνεδρίαση της 25^{ης} Ιανουαρίου 2024**

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Εκλογή Προέδρου της Επιτροπής.

3. **Συνεδρίαση της 1^{ης} Φεβρουαρίου 2024**

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Προγραμματισμός των εργασιών της Επιτροπής.

4. **Συνεδρίαση της 14^{ης} Φεβρουαρίου 2024**

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Πρωτοβουλίες του Υπουργείου Εξωτερικών για τον Απόδημο Ελληνισμό.

Τα Μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν ο κ. Γεώργιος Κώτσηρας, Υφυπουργός

Εξωτερικών και ο κ. Ιωάννης Χρυσουλάκης, Γενικός Γραμματέας Απόδημου Ελληνισμού και Δημόσιας Διπλωματίας.

5. Συνεδρίαση της 19^{ης} Μαρτίου 2024²

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ερευνητικά δίκτυα του παγκόσμιου ελληνισμού.

Τα Μέλη των Επιτροπών ενημέρωσαν ο κ. Μάξιμος Σενετάκης, Υφυπουργός Ανάπτυξης, η κυρία Ιωάννα Λυτρίβη, Υφυπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, ο κ. Άγγελος Χανιώτης, Καθηγητής Αρχαίας Ιστορίας και Κλασικών Σπουδών, Institute for Advanced Study, Princeton, Μέλος του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας (ΕΣΕΤΕΚ) και της Εθνικής Αρχής Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘΑΑΕ) και Πρόεδρος της ΑΜΚΕ «Κόμβος» - Δίκτυα του Παγκόσμιου Ελληνισμού και ο κ. Φραγκίσκος Θεοφύλακτος, Διευθύνων Σύμβουλος Elevate Greece A.E. Επίσης, στη συνεδρίαση συμμετείχαν, μέσω τηλεδιάσκεψης, οι κ.κ.: Κωνσταντίνος Δροσάτος, Καθηγητής Φαρμακολογίας και Συστημικής Φυσιολογίας, University of Cincinnati College of Medicine, Πρόεδρος του Ινστιτούτου για την Προώθηση της Έρευνας και της Εκπαίδευσης στις Τέχνες, τις Επιστήμες και την Τεχνολογία / ARISTEiA) και Γενικός Γραμματέας της ΑΜΚΕ «Κόμβος» - Δίκτυα του Παγκόσμιου Ελληνισμού, Σπύρος Αρταβάνης-Τσάκωνας, Καθηγητής Κυτταρικής Βιολογίας, Harvard University και Πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας (ΕΣΕΤΕΚ) και Πέτρος Κουμουτσάκος, Καθηγητής Υπολογιστικής Επιστήμης, Πρόεδρος του Τμήματος Εφαρμοσμένων Μαθηματικών, Διευθυντής του Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Υπολογιστικής Επιστήμης, Harvard University και Μέλος του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας (ΕΣΕΤΕΚ).

6. Συνεδρίαση της 4^{ης} Απριλίου 2024

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Το έργο των Charter Schools της Αμερικής για την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό.

Τα Μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν η κυρία Στέλλα Κοκόλη, Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Ελλήνων Εκπαιδευτικών Αμερικής και Μέλος του

² Κοινή συνεδρίαση με την Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Έρευνας και Τεχνολογίας.

Αρχιεπισκοπικού Συμβουλίου Παιδείας της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής, η κυρία Παναγιώτα Πεχλιβανίδου, Αναπληρώτρια Συντονίστρια Εκπαίδευσης στο Γενικό Προξενείο Νέας Υόρκης, η κυρία Ιωάννα Λεκκάκου, Γενική Διευθύντρια του Odyssey Charter School στο Delaware, ο κ. Ματθαίος Σταμπούλης, Γενικός Διευθυντής του Σχολείου «Ακαδημία Σωκράτης» στη Βόρεια Καρολίνα, η κυρία Κωνσταντίνα Καπετανάκη, Εκπρόσωπος του Hellenic Classical Charter School στο Brooklyn και στο Staten Island, ο κ. Γεώργιος Καφκούλης, Πρόεδρος και Συνιδρυτής των Archimedean Schools και η κυρία Σεβαστή Βαρυτιμίδου, Εκπρόσωπος της Αθηναϊκής Ακαδημίας στο Clearwater.

7. Συνεδρίαση της 16^{ης} Απριλίου 2024

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ο ελληνισμός της Ουκρανίας: παρελθόν, παρόν, μέλλον.

Τα Μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν ο κ. Φραγκίσκος Κωστελλένος, Πρέσβης της Ελλάδας στη Δανία, επικεφαλής της επιχείρησης εκκένωσης της Μαριούπολης, ο κ. Εμμανουήλ Ανδρουλάκης, Επιτετραμμένος της Ελληνικής Πρεσβείας στην Ουκρανία, ο κ. Παντελής Μπούμπουρας, Επίτιμος Πρόξενος της Ελλάδας σε Κριμαία και Χερσώνα, επιχειρηματίας, ο κ. Στεπάν Μαχσμά, Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Ελληνικών Συλλόγων Ουκρανίας, η κυρία Όλγα Σαπολάγιεβα, Εκπρόσωπος της Ομοσπονδίας Ελληνικών Συλλόγων Ουκρανίας στην Ελλάδα και διερμηνέας και η κυρία Αλεξάνδρα Προτσένκο - Πιτσατζή, Πρόεδρος της Ένωσης των Ελλήνων της Ουκρανίας στην Ελλάδα και Επίτιμη Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Ελληνικών Συλλόγων Ουκρανίας.

Στη συνεδρίαση είχαν προσκληθεί να συμμετάσχουν οι Βουλευτές - Μέλη της Ομάδας Φιλίας Ελλάδας - Ουκρανίας.

8. Συνεδρίαση της 23^{ης} Μαΐου 2024

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Η διδασκαλία και η διάδοση της ελληνικής γλώσσας στην ομογένεια των ΗΠΑ: η περίπτωση του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου "Ελληνική Γλώσσα, Πολιτισμός και ΜΜΕ"

Τα Μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν ο κ. Ιωάννης Χρυσουλάκης, Γενικός Γραμματέας Αποδήμου Ελληνισμού και Δημόσιας Διπλωματίας, η κυρία Άννα Μπατιστάτου, Πρύτανης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Καθηγήτρια Τμήματος

Ιατρικής Σχολής Επιστημών Υγείας, η κυρία Παναγιώτα Καντή, Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας Πανεπιστημίου Ιωάννινων, Καθηγήτρια Τμήματος Φυσικής Σχολής Θετικών Επιστημών και η κυρία Νικολέττα Τσιτσανούδη - Μαλλίδη, Καθηγήτρια Γλωσσολογίας και Ελληνικής Γλώσσας Σχολής Επιστημών Αγωγής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Επιστημονική Συνεργάτιδα Γλωσσολογίας του Κέντρου Ελληνικών Σπουδών Ελλάδος Πανεπιστημίου Harvard, Διευθύντρια Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου.

9. Συνεδρίαση της 4^{ης} Ιουλίου 2024

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ο ρόλος του απόδημου ελληνισμού στην ανάπτυξη της ελληνικής έρευνας και καινοτομίας.

Τα Μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν ο κ. Χρήστος Ταραντίλης, Εταίρος και Επικεφαλής της Κεντρικής Κυβέρνησης και του Δημοσίου Τομέα στην Ernst and Young (EY) Ελλάδα, Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών στο Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας, η κυρία Αγνή Ορφανουδάκη, Αν. Καθηγήτρια Διοίκησης Λειτουργιών και Τεχνολογίας στη Σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης, Ακαδημαϊκή Υπότροφος του Κολλεγίου Έξετερ και Υπότροφος της Σχολής Δημόσιας Διοίκησης του Χάρβαρντ και ο κ. Νικόλαος Τριχάκης, J.C. Penney Καθηγητής Επιχειρησιακής Έρευνας στη Σχολή Διοίκησης του MIT.

10. Συνεδρίαση της 24^{ης} Ιουλίου 2024

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των Μελών της Επιτροπής από τον Πρόεδρο και μέλη της Παγκόσμιας Διακοινοβουλευτικής Ένωσης Ελληνισμού (Πα.Δ.Ε.Ε.)

Τα Μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν ο κ. Λεωνίδας Ραππάκης, Πρόεδρος της Πα.Δ.Ε.Ε., Πολιτειακός Γερουσιαστής του Ρόουντ Άιλαντ (Η.Π.Α.), η κυρία Effie Triantafylorou, Α΄ Αντιπρόεδρος, Μέλος του Κοινοβουλίου του Οντάριο (ΚΑΝΑΔΑΣ), ο κ. Steve Georganas, Β΄ Αντιπρόεδρος, Μέλος του Ομοσπονδιακού Κοινοβουλίου (ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ), η κυρία Annie Koutrakis, Ταμίας, Μέλος του Κοινοβουλίου του Κεμπέκ (ΚΑΝΑΔΑΣ), η κυρία Nicole Klarides, Μέλος του Δ.Σ., Εκπρόσωπος της Πολιτείας του Κονέκτικατ (Η.Π.Α.), ο κ. Stavros Anthony, Μέλος, Αντικυβερνήτης της Πολιτείας της Νεβάδα (Η.Π.Α.), ο κ. Stephan Pappas, Μέλος του Δ.Σ., Πολιτειακός Γερουσιαστής του Γουαϊόμινγκ

(Η.Π.Α.), ο κ. Aris Babikian, Αναπληρωματικό Μέλος, Μέλος του Επαρχιακού Συμβουλίου (ΚΑΝΑΔΑΣ), ο κ. Laokratisz Koranisz, Μέλος, Εκπρόσωπος της ελληνικής μειονότητας στο Κοινοβούλιο (ΟΥΓΓΑΡΙΑ), ο κ. Charles Nguna, Επίτιμο Μέλος, Μέλος του Κοινοβουλίου (ΚΕΝΥΑ) και η κυρία Zefi Kargidou, Υπεύθυνη Επικοινωνίας της Πα.Δ.Ε.Ε.

11. Συνεδρίαση της 10^{ης} Σεπτεμβρίου 2024

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση σχετικά με τη σύνταξη της Έκθεσης της Επιτροπής (άρθρο 43Α παρ. 6 του Κανονισμού της Βουλής) και ορισμός Εισηγητών κατά θέματα.

12. Συνεδρίαση της 30^{ης} Σεπτεμβρίου 2024

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση επί των εισηγήσεων της Έκθεσης της Επιτροπής (άρθρο 43Α παρ. 6 του Κανονισμού της Βουλής) και έγκριση της Έκθεσης.

IV. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

1. Πρωτοβουλίες του Υπουργείου Εξωτερικών για τον Απόδημο Ελληνισμό

Εισηγητής: Φίλιππος Φόρτωμας, Πρόεδρος της Επιτροπής

Η Επιτροπή είχε σε αυτήν την συνεδρίασή της, που πραγματοποιήθηκε στις 14 Φεβρουαρίου 2024, την εξαιρετική ευκαιρία να υποδεχθεί τον κ. Γεώργιο Κώτσηρα, Υφυπουργός Εξωτερικών και τον κ. Ιωάννη Χρυσουλάκη, Γενικό Γραμματέα Απόδημου Ελληνισμού και Δημόσιας Διπλωματίας, οι οποίοι ενημέρωσαν την Επιτροπή αναφορικά με τις «πρωτοβουλίες του Υπουργείου Εξωτερικών για τον Απόδημο Ελληνισμό».

Η ως άνω συνεδρίαση συνέπεσε με την θέση σε δημόσια διαβούλευση του Στρατηγικού Σχεδίου για τον Απόδημο Ελληνισμό 2024 – 2027, το οποίο είχε μόλις αναρτηθεί στον ιστότοπο του Υπουργείου Εξωτερικών.

Το στρατηγικό αυτό σχέδιο, έχει σκοπό να αποτελέσει για πρώτη φορά τον βασικό καμβά, το βασικό μοντέλο πάνω στο οποίο η Ελληνική Πολιτεία θα χτίσει πολιτικές για την επόμενη τετραετία, προκειμένου να γνωρίζουμε πού θέλουμε να κινηθεί σε σχέση με τον Απόδημο Ελληνισμό και ποιες είναι οι πολιτικές που πρέπει να εφαρμόσουμε.

Το Στρατηγικό σχέδιο έχει 6 στόχους, την υποστήριξη και ανάπτυξη δικτύων και δομών της Ομογένειας, την αξιοποίηση της παρουσίας του ομογενειακού στοιχείου για την προώθηση θεμάτων ελληνικού ενδιαφέροντος στις χώρες υποδοχής, την περαιτέρω ενίσχυση της ελληνικής γλώσσας, παράδοσης και πολιτισμού, τη διατήρηση, ενδυνάμωση των δεσμών με τους εκκλησιαστικούς θεσμούς της ορθοδοξίας, την ενίσχυση των διμερών και πολυμερών συνεργασιών στον τομέα της διασποράς, καθώς και την αναβάθμιση των παρεχόμενων προξενικών υπηρεσιών.

Επισημάνθηκε ότι οι σχέσεις μας με τον απόδημο ελληνισμό είναι μια σχέση δομική, μια σχέση συστατική, μια σχέση εθνική για τον ελληνισμό. Ως Πολιτεία οφείλουμε, να κρατήσουμε αυτό το σύνδεσμο ζωντανό και ενεργό και ένας από αυτούς τους τρόπους είναι η άρση των περιορισμών για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος και η θέσπιση της επιστολικής ψήφου, ιστορικές μεταρρυθμιστικές τομές που επιτεύχθηκαν κατά τον προηγούμενο χρόνο.

Ένας ακόμα τρόπος είναι η αξιοποίηση των ψηφιακών εργαλείων. Δηλαδή, στο να μπορούν οι συμπατριώτες μας στο εξωτερικό να έχουν το μέγιστο δυνατό βελτίωσης

της καθημερινότητάς τους, μέσω της αξιοποίησης των ψηφιακών εργαλείων που έχουμε ήδη διαθέσιμα. Στο «gov.gr» είναι συγκεντρωμένες όλες οι υπηρεσίες οι οποίες αφορούν την καθημερινότητα των συμπατριωτών μας. Μεταξύ των Υπηρεσιών αυτών είναι και η Ψηφιακή Υπηρεσία Διαχείρισης Αιτημάτων μέσω της οποίας θα διεκπεραιώνονται μερικώς ή πλήρως ηλεκτρονικά σειρά αιτημάτων, προς τις προξενικές αρχές.

Επίσης προβλέπεται να υπάρξει και μία δυνατότητα καταγραφής Μητρώου Απόδημου Ελληνισμού προκειμένου να έχουμε μια πρώτη καταγραφή πραγματική και αξιόπιστη του αριθμού των Ελλήνων που θα υπάρχουν στο εξωτερικό. Ως προς το σημείο αυτό, παρατηρήθηκε στην Επιτροπή η δυσκολία δημιουργίας ενός τέτοιου Μητρώου, καθώς πολλές φορές είναι δύσκολο να αποτυπωθεί μια σκληρή διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στους Έλληνες του Εξωτερικού και στους Έλληνες της Ελλάδας, ενόψει της ρευστότητας των πληθυσμών λόγω της διαρκούς μετακίνησης ενός ποσοστού εξ αυτών.

Περαιτέρω, έγινε αναφορά και στην πρόσφατη πρωτοβουλία με στόχο την ενίσχυση της Ελληνομάθειας, μέσω της πλατφόρμας staellinika.com, το οποίο είναι σημαντικό εργαλείο και μπορεί να βοηθήσει στην εκμάθηση της Ελληνικής κυρίως από παιδιά μικρότερης ηλικίας στο εξωτερικό. Με αφορμή μάλιστα την Παγκόσμια Ημέρα Ελληνικής Γλώσσας έγιναν και πάρα πολλές εκδηλώσεις, σε όλες τις Πρεσβείες και τα Προξενεία μας και υπήρξε κινητικότητα η οποία έστειλε μηνύματα ότι η Ελλάδα την Ελληνική Γλώσσα τη θέτει σε προτεραιότητα στις πολιτικές της. Στο πλαίσιο αυτό, έχει δοθεί έμφαση στην συνεργασία της Ελληνικής Πολιτείας με το Ίδρυμα «Σταύρος Νιάρχος» και το Πανεπιστήμιο του Βανκούβερ, για την επέκταση των δυνατοτήτων της πλατφόρμας εκμάθησης staellinika.com, την οποία πλέον διαθέτουμε σε 5 γλώσσες. Τα στατιστικά δεδομένα είναι πολύ ενθαρρυντικά για την χρήση της πλατφόρμας: έχουμε περισσότερα από 3 εκατομμύρια video views, περισσότερους από 100.000 μεμονωμένους χρήστες, περισσότερους από 38.000 πιστοποιημένους χρήστες και επίσης, περισσότερες από 15.000 ώρες watch time από παρουσίαση.

Στο ίδιο πλαίσιο, δηλαδή αυτό της ενίσχυσης των γλωσσικών δεσμών, σημαντική είναι και η συνέχιση των δράσεων ενίσχυσης της διεθνούς παρουσίας των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων, σε συνεργασία και με το Υπουργείο Παιδείας, στο πλαίσιο της δράσης «Study in Greece» και έντονη, παράλληλα, υπήρξε η δραστηριοποίηση και στο πεδίο και της ενδυνάμωσης και των δεσμών με τους, ανά τον κόσμο, θεσμικούς παράγοντες της Ορθόδοξης Εκκλησίας, ειδικότερα με επίκεντρο την Ελληνική Ομογένεια, αλλά και την ενθάρρυνση του διαθρησκευτικού διαλόγου.

Εξάλλου, τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικά βήματα που κατατείνουν στην σύσφιξη των δεσμών με τον Ελληνισμό της Διασποράς. Συγκεκριμένα, εντάθηκε περαιτέρω η επικοινωνία με το υπάρχον δίκτυο των Κοινοτήτων της Ελληνικής Διασποράς, μέσω μεταξύ άλλων της παροχής έμπρακτης στήριξης σε ομογενειακούς Φορείς κατά την υλοποίηση των ποικίλων εκδηλώσεων, εορταστικών επετειακών διοργανώσεων, συνεδρίων, εκπαιδευτικών δράσεων, με την αξιοποίηση της παραμέτρου της σύγχρονης πολιτιστικής παραγωγής για την ανάδειξη της συνεισφοράς και της δραστηριότητας του ελληνικού ομογενειακού στοιχείου. Μία επίσης εξαιρετικά σημαντική δράση προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης των ανωτέρω δεσμών είναι η μέγιστη δυνατή αξιοποίηση του καθιερωμένου, πλέον, θεσμού, της κατασκηνωτικής φιλοξενίας παιδιών ελληνικής καταγωγής και τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των αντίστοιχων προγραμμάτων.

Ειδικότερα, η σημαντική αυτή δράση του ΥΠΕΞ αφορά στην υλοποίηση κατασκηνωτικών προγραμμάτων φιλοξενίας με εκπαιδευτικό περιεχόμενο και βιωματική εξοικείωση με την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό, στα οποία συμμετείχαν περισσότερα από 1.500 παιδιά, νέοι και νέες, από Κοινότητες της Ομογένειας και από περιοχές με ιδιαίτερο και ειδικότερο ενδιαφέρον. Επίσης, πραγματοποιήθηκαν και μια σειρά από προγράμματα φιλοξενίας ανταλλαγών, με εντός του πλαισίου του Προγράμματος ΝΟΣΤΟΣ, με τη συμμετοχή νέων από την Αίγυπτο, την Κύπρο και το Ισραήλ.

Το ελληνικό ΥΠΕΞ επίσης στηρίζει και αναπτύσσει πλήθος προγραμμάτων που θα εκτελεστούν με πλήθος φορέων, όπως με την Ελληνική Ομοσπονδία Αργεντινής, με την Ομοσπονδία Ελληνικών Κοινοτήτων της Ζιμπάμπουε, με την ομογένεια του Μόντρεαλ, με την Ομοσπονδία Ελληνικών Κοινοτήτων Βραζιλίας, με την ομοσπονδία των Ελλήνων της νότιας Αφρικής, με την Κωνσταντινούπολη, με το Καζακστάν και στήριξη άλλων προγραμμάτων από τη Λομβαρδία ή από κάποια χορευτικά συγκροτήματα ελληνικά από τη Μελβούρνη.

Σημαντική και η συμβολή του ΥΠΕΞ στον σχεδιασμό και υλοποίηση περισσότερων από 20 συνεδριακών γεγονότων, με επίκεντρο τη Διασπορά και με στόχο την προαγωγή της δικτύωσης και ανάδειξης των προβεβλημένων μελών της, στους τομείς της τέχνης, του πολιτισμού και της επιστήμης, όπως το Παγκόσμιο Ιατρικό Πανομογενειακό Συνέδριο.

Στην Επιτροπή τέθηκαν σημαντικά ερωτήματα όπως ποια είναι σήμερα η Ομογένεια και πόσο έχει αλλάξει από τις προηγούμενες δεκαετίες καθώς πλέον ενδεχομένως να απευθυνόμαστε σε μία νέα γενιά παιδιών δεύτερης και τρίτης γενιάς ομογενών,

που πλέον έχουν χάσει τους παραδοσιακούς δεσμούς της πατρίδας, της θρησκείας, της μουσικής, των ηθών και εθίμων με την πατρίδα, ενώ περαιτέρω έγινε και αναφορά στην ειδική αντιμετώπιση που πρέπει να έχει η γενιά του brain drain.

Ως προς το brain drain αναφέρθηκε ότι δεν θα πρέπει το ζήτημα να αντιμετωπίζεται ως το πώς θα μετατρέψουμε το «brain drain» σε «brain game» αλλά πως θα βρούμε τρόπους να αναπτύξουμε μία αμφίδρομη σχέση και να δούμε τι μπορούν να προσφέρουν οι Έλληνες του εξωτερικού στην Ελλάδα, πέρα από το να γυρίσουν πίσω. Παρατηρήθηκε στο πλαίσιο αυτό ότι ο πληθυσμός του Brain drain θα μπορούσε να συμβάλει στην ανάπτυξη της πολιτιστικής διπλωματίας.

Επισημάνθηκε τέλος η ανάγκη ενίσχυσης των πόρων για την εκπαίδευση και την γλώσσα που αφορά τον Ελληνισμό της Διασποράς, καθώς υπάρχουν ελλείψεις μεταξύ άλλων στο διδακτικό προσωπικό των σχολείων. Περαιτέρω αναφέρθηκε πως υπάρχουν ελλείψεις στη λειτουργία των προξενικών αρχών.

2. Ερευνητικά δίκτυα του παγκόσμιου ελληνισμού

**Εισηγητές: Αθανασία (Σία) Αναγνωστοπούλου και Αλέξανδρος Καζαμίας,
Μέλη της Επιτροπής**

Εισαγωγή

Στις 19/3/2024 συνήλθαν σε κοινή συνεδρίαση η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς και η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Έρευνας και Τεχνολογίας, με θέμα ημερήσιας διάταξης: «Ερευνητικά δίκτυα του παγκόσμιου ελληνισμού».

Τους Βουλευτές των δύο Επιτροπών ενημέρωσαν οι κ.κ.: Μάξιμος Σενετάκης, Υφυπουργός Ανάπτυξης, Ιωάννα Λυτρίβη, Υφυπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, Άγγελος Χανιώτης, Καθηγητής Αρχαίας Ιστορίας και Κλασικών Σπουδών, IAS, Princeton, Μέλος του ΕΣΕΤΕΚ και της ΕΘΑΑΕ, Πρόεδρος της ΑΜΚΕ «Κόμβος» - Δίκτυα του Παγκόσμιου Ελληνισμού, Φραγκίσκος Θεοφύλακτος, Διευθύνων σύμβουλος της Elevate Greece A.E. Στη συνεδρίαση συμμετείχαν ο κ. Κωνσταντίνος Δροσάτος, Καθηγητής Φαρμακολογίας και Συστημικής Φυσιολογίας, University of Cincinnati College of Medicine, Πρόεδρος του Ινστιτούτου ARISTEiA και Γραμματέας της ΑΜΚΕ «Κόμβος» - Δίκτυα του Παγκόσμιου Ελληνισμού, ο κ. Σπύρος Αρταβάνης-Τσάκωνας, Καθηγητής Κυτταρικής Βιολογίας, Harvard University και Πρόεδρος του ΕΣΕΤΕΚ, ο κ. Πέτρος Κουμουτσάκος, Καθηγητής Υπολογιστικής Επιστήμης, Πρόεδρος του Τμήματος Εφαρμοσμένων Μαθηματικών, Διευθυντής του Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Υπολογιστικής Επιστήμης, Harvard University και Μέλος του ΕΣΕΤΕΚ.

Στη συζήτηση συμμετείχαν οι Βουλευτές: Θεοδώρα Τζάκρη, Αθανάσιος Δαβάκης, Ελένη Βασινά, Μαρία Αθανασίου, Νικόλαος Παπαδόπουλος, Αθανάσιος Παπαθανάσης, Αλέξανδρος Ζερβέας, Ασπασία Κουρουπάκη, Όθων Ηλιόπουλος, Αλέξανδρος Καζαμίας.

Προήδρευσαν οι Βουλευτές κ.κ.: Φίλιππος Φόρτωμας και Ιάσωνας Φωτήλας.

Σκοποί και Αντικείμενο

Η συνεδρίαση είχε θέμα την αξιοποίηση του μεγάλου και υψηλής ποιότητας επιστημονικού δυναμικού των Ελλήνων της Διασποράς, με σκοπό την αναβάθμιση της Έρευνας και Τεχνολογίας στην Ελλάδα. Σε κλίμα εποικοδομητικό, ανταλλάχθηκαν απόψεις γύρω από τέσσερα κεντρικά θέματα:

- α) Τη δημιουργία ενιαίου θεσμικού πλαισίου για την αξιοποίηση του επιστημονικού και ερευνητικού δυναμικού των Ελλήνων της Διασποράς.
 - β) Τις δυνατότητες χρηματοδότησης από το κράτος και από ιδιώτες.
 - γ) Την σύσταση ενιαίου μητρώου Ελλήνων επιστημόνων της Διασποράς
 - δ) Τη συγκράτηση της φυγής Ελλήνων επιστημόνων στο εξωτερικό (brain drain).
- Ακολουθούν οι βασικές προτάσεις που παρουσιάστηκαν για το καθένα από αυτά.

Το θεσμικό πλαίσιο

Η ιδέα σύστασης ενιαίου φορέα για την καινοτομία και την έρευνα τέθηκε από κάποιους ομιλητές. Ο κ. Χανιώτης εισηγήθηκε ο φορέας αυτός να είναι ιδιωτικός, να εδράζει στο εξωτερικό και να ξεκινήσει με κεφάλαια δωρητών που θα εξασφαλιστούν μέσω πρωτοβουλίας της Προέδρου της Δημοκρατίας. Μεταξύ των στόχων του, πρότεινε οι απόδημοι επιστήμονες να βοηθούν «με ένα είδος mentoring» τους Έλληνες επιστήμονες. Μαζί με τον κ. Τσάκωνα, πρότειναν επίσης τη σύσταση Υπουργείου Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας, που να υποστηρίζει την Καινοτομία και εντός Ελλάδας και στη Διασπορά.

Διαφορετικές λύσεις προτάθηκαν από άλλους επιστήμονες, βουλευτές και μέλη της Κυβέρνησης. Ο κ. Παπαθανάσης αναφέρθηκε στον πρόσφατο νόμο που επιτρέπει τη λειτουργία παραρτημάτων ξένων πανεπιστημίων στην Ελλάδα, ενώ η Υφυπουργός κυρία Λυτρίβη και ο κ. Ηλιόπουλος αναφέρθηκαν στο θεσμό του «συνεργαζόμενου καθηγητή» και στη ανάγκη δημιουργίας θέσεων για Έλληνες καθηγητές του εξωτερικού (που να έχουν διπλή θέση). Ο κ. Ηλιόπουλος τόνισε επίσης τη σημασία του Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛΙΔΕΚ), τον οποίο ίδρυσε η Κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ το 2015-19, μια άποψη που βρήκε σύμφωνο τον κ. Σενετάκης.

Η κυρία Κουρουπάκη υπογράμμισε την ανάγκη δημιουργίας κινήτρων για την προσέλκυση επιστημόνων της Διασποράς, ενώ ο κ. Δροσάτος τόνισε την επιτυχία αρκετών θερινών προγραμμάτων που ήδη πραγματοποιούνται στην Ελλάδα. Ο κ. Κουμουτσάκος πρότεινε την ίδρυση Ινστιτούτου Ερευνών στο πρότυπο του Institute of Advanced Study του Princeton. Τέλος, ο κ. Καζαμίας αναγνώρισε την ανάγκη δημιουργίας εθνικού θεσμικού πλαισίου που να μην είναι γραφειοκρατικό, αλλά πρότεινε να ενισχυθούν βραχυχρόνια τα προγράμματα επισκεπτών καθηγητών για να ξεκινήσουν άμεσα οι συνέργιες με επιστήμονες της Διασποράς.

Η χρηματοδότηση

Η απουσία κρατικής χρηματοδότησης τέθηκε στο επίκεντρο της συζήτησης. Παρατηρήθηκε από τους προσκεκλημένους επιστήμονες ότι «πληρώνονται μισθοί, αλλά δεν πληρώνονται ερευνητικά προγράμματα».

Η Υφυπουργός κυρία Λυτρίβη παραδέχτηκε ότι η χρηματοδότηση για τη διεθνοποίηση των πανεπιστημίων δεν είναι επαρκής, αλλά αναφέρθηκε στα κονδύλια ερευνητικού εξοπλισμού και ενίσχυσης της καινοτομίας από το Ταμείο Ανάκαμψης ύψους 132 εκ. ευρώ, τα οποία θα κατανεμηθούν «σε όλα τα πανεπιστήμια» σε συνεργασία με την ΕΘΑΑΕ. Αναφέρθηκε επίσης σε ερευνητικά προγράμματα για μεταδιδακτορικούς φοιτητές και ερευνητές ύψους 97 εκ. ευρώ, στη χρηματοδότηση βιομηχανικών διδακτορικών σε συνεργασία με επιχειρήσεις ύψους 21,5 εκ. ευρώ, και σε έξοδα στήριξης επισκεπτών καθηγητών ύψους 59,7 εκ. ευρώ. Πρόσθεσε επίσης πως η χρηματοδότηση κοινών προγραμμάτων με ξένα πανεπιστήμια ανέρχονται στα 60 εκ. ευρώ.

Μητρώο επιστημόνων. Απογραφή/χαρτογράφηση

Συζητήθηκε επιπλέον η πρόταση σύστασης «θεματικής» χαρτογράφησης στο πλαίσιο των πρωτοβουλιών που ξεκίνησαν από τη Γενική Γραμματεία Απόδημο Ελληνισμού. Ο κ. Χανιώτης αναφέρθηκε σε «ένα είδος Facebook για τον απόδημο ελληνισμό των επιστημόνων». Η πρόταση βρήκε θετική ανταπόκριση από αρκετά μέλη της Μικτής Επιτροπής. Υπήρξαν ωστόσο διαφοροποιήσεις, ιδίως από τον κ. Ηλιόπουλο, ο οποίος απεκάλεσε την απογραφή «δευτερεύουσας σημασίας», δεδομένου ότι θα χρειαστεί αρκετό χρόνο και χρήματα που θα υποβαθμίσουν άλλες πιο άμεσες προτεραιότητες. Ενδιάμεση στάση υιοθέτησαν άλλοι ομιλητές, οι οποίοι υπογράμμισαν την αναγκαιότητα της χαρτογράφησης, αλλά όχι μιας άμεσης προτεραιότητας διαδικασίας.

Η συζήτηση δεν έλυσε τη διαφωνία. Ανέδειξε όμως τα οργανωτικά διλήμματα μιας συμπεριληπτικής προσέγγισης προς τους επιστήμονες της Διασποράς. Ο κ. Δροσάτος ανέδειξε το μέγεθος της προσπάθειας που θα απαιτηθεί αναφερόμενος σε άρθρο του με τον καθηγητή Γιάννη Ιωαννίδη, όπου κατέγραψαν 64.000 ονόματα Ελλήνων επιστημόνων του εξωτερικού (με 5 δημοσιεύσεις άρθρων ο καθένας) από το 1967 ως σήμερα.

Αναστροφή του brain drain

Σε όλη τη συζήτηση κυριαρχούσε η υφέρπουσα υπόθεση ότι η καλύτερη αξιοποίηση των επιστημόνων της Διασποράς συνιστά από μόνη της μια μορφή αναστροφής του brain drain. Ενώ η εμπλοκή των επιστημόνων αυτών σε προγράμματα στην Ελλάδα δεν ισοδυναμεί με τον πλήρη επαναπατρισμό τους, η προοπτική της στενότερης συνεργασίας με την ελλαδική ερευνητική κοινότητα είτε εξ' αποστάσεως ή μέσω σύντομων επισκέψεων, πράγματι συνιστά από μόνη της επιστροφή τεχνογνωσίας στη χώρα.

Στο πνεύμα αυτό, αρκετοί επιστήμονες και βουλευτές τόνισαν πως οι ερευνητές της Διασποράς μπορούν να συμβάλλουν στην περαιτέρω διεθνοποίηση και ώθηση της ελλαδικής έρευνας προς πιο ανταγωνιστικές κατευθύνσεις. Παράλληλα, υπήρξαν εκκλήσεις προς τους βουλευτές των Επιτροπών να βοηθήσουν νομοθετικά ώστε να μειωθεί η γραφειοκρατία και να επιβληθούν αυστηρά αξιοκρατικά κριτήρια ούτως ώστε να αναβαθμιστεί η ποιότητα της έρευνας στην Ελλάδα. Αυτή η αναβάθμιση, με τη σειρά της, θεωρήθηκε από κάποιους ομιλητές ότι θα αποτελέσει κίνητρο για την επιστροφή ορισμένων επιστημόνων της Διασποράς με διεθνή εμπειρία πίσω στα ελληνικά πανεπιστήμια και στα κέντρα ερευνών της χώρας.

Συμπεράσματα

Συνολικά, η συζήτηση έθιξε σε βάθος πολλά από τα ζητήματα που αφορούν την καλύτερη αξιοποίηση του επιστημονικού δυναμικού της Διασποράς και την αναστροφή του brain drain που προκάλεσε η Κρίση του 2008. Ταυτόχρονα όμως, δεν λήφθηκαν αποφάσεις κι ούτε προτάθηκε οδικός χάρτης νέων συναντήσεων, είτε στο πλαίσιο των δύο κοινοβουλευτικών Επιτροπών είτε με τα εμπλεκόμενα υπουργεία. Η κρισιμότητα του θέματος και η παραγωγική ανταλλαγή απόψεων γύρω από αυτό υπαγορεύουν ωστόσο τη σύγκλιση μελλοντικών συνεδριάσεων των δύο Επιτροπών.

Θετικό ωστόσο παραμένει το γεγονός ότι υπάρχει έντονη προθυμία εξέλιξης του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου για την επίτευξη στενότερης συνεργασίας ανάμεσα στους επιστήμονες της Διασποράς και τους συναδέλφους τους εντός του Ελλαδικού χώρου, ενώ ταυτόχρονα αποσαφηνίστηκαν αρκετά από τα εμπόδια και τις δυνατότητες, ώστε να υπάρξει πρόοδος στο πεδίο αυτό.

3. Ο ρόλος του απόδημου ελληνισμού στην ανάπτυξη της ελληνικής έρευνας και καινοτομίας

Εισηγήτρια: Αθανασία (Σία) Αναγνωστοπούλου, Μέλος της Επιτροπής

Στις 4/7/2024 συνήλθε σε συνεδρίαση η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς, υπό την προεδρία του Προέδρου της, κ. Φίλιππου Φόρτωμα, με θέμα ημερήσιας διάταξης: «Ο ρόλος του απόδημου ελληνισμού στην ανάπτυξη της ελληνικής έρευνας και καινοτομίας».

Τα Μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν ο κ. Χρήστος Ταραντίλης, Εταίρος και Επικεφαλής της Κεντρικής Κυβέρνησης και του Δημοσίου Τομέα στην Ernst and Young (EY) Ελλάδος, Καθηγήτης Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών στο Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας, η κυρία Αγνή Ορφανουδάκη, Αν. Καθηγήτρια Διοίκησης Λειτουργιών και Τεχνολογίας στη Σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης, Ακαδημαϊκή Υπότροφος του Κολλεγίου Έξετερ και Υπότροφος της Σχολής Δημόσιας Διοίκησης του Χάρβαρντ και ο κ. Νικόλαος Τριχάκης, J.C. Penney Καθηγήτης Επιχειρησιακής Έρευνας στη Σχολή Διοίκησης του MIT.

Παρόντες ήταν οι Βουλευτές κ.κ.: Αθανάσιος Δαβάκης, Θεόδωρος Καραόγλου, Γεώργιος Καρασμάνης, Ανδρέας Κατσανιώτης, Κωνσταντίνος Κατσαφάδος, Σταύρος Κελέτσης, Θεόφιλος Λεονταρίδης, Μιχαήλ (Μιχάλης) Παπαδόπουλος, Αθανάσιος Παπαθανάσης, Σταύρος Παπασωτηρίου, Στυλιανός (Στέλιος) Πέτσας, Ασημίνα Σκόνδρα, Ευριπίδης Στυλιανίδης, Φίλιππος Φόρτωμας, Μάξιμος Χαρακόπουλος, Όθων Ηλιόπουλος, Ειρήνη (Νίνα) Κασιμάτη, Κυριακή Μάλαμα, Θεοδώρα Τζάκρη, Γεώργιος Ψυχογιός, Ευαγγελία Λιακούλη, Δημήτριος Μάντζος, Γεώργιος Παπανδρέου, Ιωάννης Δελής, Εμμανουήλ Συντυχάκης, Παράσχος Παπαδάκης, Αθανασία (Σία) Αναγνωστοπούλου, Νικόλαος Παπαδόπουλος, Αλέξανδρος Ζερβέας και Αλέξανδρος Καζαμίας.

Η συνεδρίαση της 4.7.2024 έρχεται σε μια συνέχεια της συνεδρίασης στις 19/3/2024 για τα ερευνητικά δίκτυα στον παγκόσμιο Ελληνισμό. Οι θέσεις που είχαν τονιστεί τότε από τους αξιότιμους καλεσμένους ήταν η διαμόρφωση μιας κοινής στρατηγικής για τη συμμετοχή του Αποδήμου Ελληνισμού στην Έρευνα και στην Καινοτομία, αλλά και στην αξιοποίηση του ανθρώπινου κεφαλαίου συνολικά. Με άλλα λόγια ο Παγκόσμιος Ελληνισμός, ως Ενιαίος Χώρος Έρευνας, αλλά και Καινοτομίας. Ο προσδιορισμός εμβληματικών πρωτοβουλιών προς τις κατευθύνσεις αυτές είναι το μεγάλο ζητούμενο για τη χώρα. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό να κεφαλαιοποιηθεί κάτι που έχει ήδη επιτευχθεί: η στήριξη του ανθρώπινου δυναμικού,

με την έρευνα και την παραγωγή νέας γνώσης να βρίσκονται στον πυρήνα της απαιτούμενης βιώσιμης παραγωγικής ανασυγκρότησης της χώρας. Ένας συνεχής διάλογος με τους ερευνητές, με τους φορείς, με τα δίκτυα του παγκόσμιου ελληνισμού θα μπορούσε να συνδράμει προς αυτή την κατεύθυνση.

Σύνοψη των εισηγήσεων των προσκεκλημένων στις εργασίες της Επιτροπής

ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΑΡΑΝΤΙΛΗΣ (Εταίρος και Επικεφαλής της Κεντρικής Κυβέρνησης και του Δημοσίου Τομέα στην Ernst and Young (EY) Ελλάδα, Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών στο Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας)

Η αξιοποίηση της ελληνικής διασποράς, έτσι ώστε, να αναπτυχθεί ένα οικοσύστημα έρευνας και καινοτομίας συνιστά στρατηγικό θέμα για τη χώρα μας και αφορά τον κάθε πολίτη αυτής.

Για να καταφέρει η χώρα μας, και να πετύχει αυτή την ανάπτυξη της έρευνας και της καινοτομίας χρειάζεται περισσότερους κορυφαίους ερευνητές για να μπορούν να παράγουν πολύ υψηλού επιπέδου βασική έρευνα. Θέλει περισσότερα επαγγελματικά στελέχη, υψηλού επιπέδου δεξιοτήτων και γνώσεων, έτσι ώστε να μπορούν να πάρουν το ερευνητικό αποτέλεσμα και να το προχωρήσουν, εισάγοντάς το στις μεγάλες διεθνείς αγορές. Επίσης, αυτό που χρειάζεται είναι περισσότερους επενδυτές, περισσότερα επενδυτικά κεφάλαια που θα μπορούν να επενδύσουν σε αυτού του τύπου τις εταιρείες, σε αυτού του τύπου τα προϊόντα.

Ακριβώς, σε αυτό το σημείο βρίσκεται και ο ρόλος, της Ελληνικής Διασποράς. Πρόσφατη μελέτη έδειξε ότι η Ελλάδα, βρίσκεται δεύτερη παγκοσμίως στον αριθμό των καθηγητών, από τη χώρα προέλευσης, στα κορυφαία Αμερικάνικα Πανεπιστήμια, πρώτη χώρα το Ισραήλ, δεύτερη χώρα η Ελλάδα. Μπορούμε, να αντιληφθούμε την απίστευτη μεταφορά τεχνολογίας- παροχή εμπειρογνομοσύνης που μπορεί, να δοθεί από τους Έλληνες της Διασποράς. Η αξιοποίηση της Ελληνικής Διασποράς μπορεί να καλύψει όπου υπάρχουν ελλείψεις, μπορεί να ελαχιστοποιήσει τους κινδύνους και τα εμπόδια που βρίσκονται μπροστά στο να εξελιχθεί και να αναπτυχθεί περαιτέρω το Οικοσύστημα Έρευνας και Τεχνολογίας της Ελλάδας.

Ποιες είναι οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται, έτσι ώστε να έχουμε μια πολύ γόνιμη συνεργασία με την Ελληνική Διασπορά:

- **Προϋπόθεση νούμερο ένα**, να υπάρξει άμεσα **Εθνική Στρατηγική, για την Έρευνα και την Καινοτομία** με συγκεκριμένους στόχους, συγκεκριμένες προτεραιότητες, συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα.

- **Προϋπόθεση νούμερο δύο**, να αξιοποιήσουμε στην πράξη την Ελληνική Διασπορά θα πρέπει, να υπάρχουν «Δομές» ή αλλιώς **«Δίκτυο Έρευνας και Καινοτομίας της Ελληνικής Διασποράς»**.

Τι είναι αυτό το Δίκτυο Έρευνας και Καινοτομίας της Ελληνικής Διασποράς;
Είναι ένα Δίκτυο που συγκροτείται από τα εξής κομμάτια:

Πρώτο κομμάτι: «πρεσβείες και προξενεία», άλλωστε η έννοια του «diplomacy for science» δεν είναι μια καινούργια έννοια για τους διπλωμάτες

Δεύτερο κομμάτι: τα γραφεία «Οικονομικών και Εμπορικών υποθέσεων»

Τρίτο κομμάτι: το Enterprise Greece.

Σε αυτό το σημείο ο κύριος Ταραντίλης αναφέρεται και σε ένα **τέταρτο κομμάτι** που είναι τα **«Τοπικά Συμβούλια Έρευνας και Καινοτομίας»** όπου είναι τα συμβούλια που θα αναπτύσσονται στις πόλεις όπου υπάρχουν γραφεία Οικονομικών και Εμπορικών υποθέσεων.

Επίσης αναφέρεται σε κοινά προγράμματα μεταξύ πανεπιστημίων, όπου εμπλέκονται επιστήμονες, καθηγητές, ερευνητές της Διασποράς με Ελληνικά Πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα, κοινά προγράμματα, προπτυχιακά, μεταπτυχιακά, διδακτορικά προγράμματα.

Έναν άλλο στόχο που θέτει ο κ. Ταραντίλης είναι να διοργανωθεί μεταξύ αυτού του δικτύου Έρευνας Καινοτομίας Ελληνικής Διασποράς και του Ελληνικού Οικοσυστήματος Καινοτομίας και των Υπουργείων Εξωτερικών, Ανάπτυξης και Παιδείας ένα **παγκόσμιο συνέδριο** που θα απευθύνεται στο παγκόσμιο πλέον Οικοσύστημα Καινοτομίας, ένα συνέδριο για την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα που θα είναι «το Συνέδριο» όπως το αποκαλεί παγκοσμίως.

- **Προϋπόθεση νούμερο τρία: η ανάπτυξη ενός πληροφοριακού συστήματος που θα πρέπει να καταγράψει** τόσο το Οικοσύστημα της Ελλάδος, όλους τους φορείς του Οικοσυστήματος όσο και τη δράση και τους φορείς που συνδέονται με το Δίκτυο Έρευνας και καινοτομίας της Ελληνικής Διασποράς που μόλις το περιέγραψα

ΑΓΝΗ ΟΡΦΑΝΟΥΔΑΚΗ (Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Διοίκησης Λειτουργιών και Τεχνολογίας στη Σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης, Ακαδημαϊκή Υπότροφος του Κολλεγίου Έξετερ και Υπότροφος της Σχολής Δημόσιας Διοίκησης του Χάρβαρντ)

Η κυρία Ορφανουδάκη ανέδειξε τους διαφορετικούς τύπους έρευνας και προσδιόρισε τα είδη των φορέων που θα μπορούσαν να πρωταγωνιστήσουν στην

προσπάθεια ανάπτυξης συνεργασιών της ακαδημαϊκής κοινότητας της ομογένειας που βρίσκεται στο εξωτερικό και της ακαδημαϊκής κοινότητας στην Ελλάδα.

Έθεσε το πλαίσιο στο πώς μπορούμε να αξιοποιήσουμε αποτελεσματικά το ευρύ δίκτυο Ελλήνων ακαδημαϊκών παγκοσμίως, και ποιες είναι οι δυνατές μορφές συνεργασίας, μεταξύ της ελληνικής ακαδημαϊκής ομογένειας και των θεσμών της χώρας ώστε να προάγουμε την έρευνα και την καινοτομία στη χώρα μας.

Πρώτη και κύρια μορφή συνεργασίας τόνισε πως είναι μεταξύ των ακαδημαϊκών της Ελλάδας που βρίσκονται σε πανεπιστήμια και ινστιτούτα έρευνας. Υπογράμμισε πως κοινά ερευνητικά προγράμματα με ακαδημαϊκούς του εξωτερικού, όχι μόνο ανοίγουν πόρτες για ουσιαστική στήριξη φιλόδοξων έργων, αλλά παρέχουν επίσης, πρόσβαση σε πειραματικές εγκαταστάσεις τελευταίας τεχνολογίας, σε επιστημονικούς τομείς όπου τα εργαστηριακά πειράματα απαιτούν συχνά εξοπλισμό υψηλού κόστους, το να έχουμε πρόσβαση σε τέτοια εργαστήρια του εξωτερικού, δίνει μεγάλο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στους ερευνητές της χώρας.

Η δεύτερη μορφή συνεργασίας με την Ακαδημαϊκή Ομογένεια, περιλαμβάνει ως κύριο ομόλογο το κράτος, αφορά άμεσα εσάς που βρίσκεστε σε αυτή την αίθουσα. Κρατικές συνεργασίες μπορούν να προωθήσουν την έρευνα μέσω της συμπερίληψης ακαδημαϊκών της διασποράς, στη διαμόρφωση εθνικών ερευνητικών ατζεντών, όπως έγινε πρόσφατα στην περίπτωση τεχνητής νοημοσύνης, όπου Έλληνες ακαδημαϊκοί, τεχνοκράτες και διεθνείς ομογενείς στους χώρους της εκπαίδευσης και της έρευνας, συνεργάστηκαν αφιλοκερδώς για τη δημιουργία μίας διεπιστημονικής πρότασης για την εθνική μας στρατηγική μπροστά στις ραγδαίες εξελίξεις αυτής της τεχνολογίας.

Κατέληξε πως τα οικονομικά κίνητρα στο κομμάτι της έρευνας δίνουν και μπορούν να οδηγήσουν σε πιο σταθερές και δεσμευμένες αποτελεσματικές διεθνείς συνεργασίες, που έχουν συνέχεια και που δε βασίζονται στη μία προσωπική διεπαφή μεταξύ δύο ερευνητών. Όμως, για την επιτυχή υλοποίηση και βιωσιμότητα των ερευνητικών πρωτοβουλιών δεν είναι αρκετή απλά η θέληση της Διασποράς, χρειάζεται και είναι απαραίτητη η ισχυρή δέσμευση της πολιτείας και αυτό είναι αυτό που περιμένουμε να δούμε.

Επομένως, εάν το ελληνικό κράτος θέλει να στηρίξει αποτελεσματικά αυτές τις ακαδημαϊκές συνεργασίες, πρέπει να υιοθετήσει και να υλοποιήσει μια μακροπρόθεσμη στρατηγική. Αυτό συνεπάγεται όχι μόνο συνεπή χρηματοδότηση, αλλά και τη δημιουργία ενός σταθερού περιβάλλοντος και υποδομής, που μπορεί να υποστηρίξει το περίπλοκο και μακροχρόνιο χαρακτήρα της επιστημονικής έρευνας.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΡΙΧΑΚΗΣ (J.C. Penney, Καθηγητής Επιχειρησιακής Έρευνας στη Σχολή Διοίκησης του MIT)

Η τοποθέτηση του κ. Τριχάκη εστιάσθηκε στη δική του οπτική γωνία πάνω σε ενέργειες, πρακτικές και πολιτικές, που θα μπορούσαν να βοηθήσουν τη χώρα μας να αξιοποιήσει το επιστημονικό δυναμικό της, που βρίσκεται ήδη στο εξωτερικό, με σκοπό την ανάπτυξη της έρευνας και καινοτομίας. Ο κ. Τριχάκης τόνισε πως τα δίκτυα έρευνας και καινοτομίας που αναφέρθηκαν και οι προηγούμενοι ομιλητές δεν πρέπει να αποτελούν απλά στατικά ευρετήρια ή καταγραφές επιστημόνων, πρέπει αντιθέτως να είναι δίκτυα δυναμικά, ν' ανανεώνονται συνεχώς, ανάλογα με την επιστημονική δραστηριότητα

Έθεσε το ερώτημα πώς μπορούμε να διασυνδέσουμε τους επιστήμονες της Ομογένειας με το ελληνικό σύστημα έρευνας και καινοτομίας, ώστε οι συνεργασίες αυτές μεταξύ τους να αποφέρουν καρπούς.

Αναφέρθηκε σε δύο βασικές πρακτικές, η πρώτη αφορά στην ορατότητα, των λεγόμενων δικτύων έρευνας και καινοτομίας. Η δεύτερη πρακτική αφορά στο να δοθούν κατάλληλα κίνητρα για την επιτυχή εκκίνηση συνεργασιών μεταξύ των ομογενών και του οικοσυστήματος καινοτομίας στην Ελλάδα. Τα κίνητρα αυτά παίρνουν διαφορετικές μορφές, αλλά είναι τις περισσότερες φορές οικονομικής φύσεως. Τα δίκτυα έρευνας και καινοτομίας, αλλά και τα οικονομικά κίνητρα πρέπει να λειτουργούν στοχευμένα, έτσι ώστε να οδηγούν στα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα, δηλαδή, επιτυχείς αλλά και βιώσιμες συνεργασίες

Ο κ. Τριχάκης θεωρεί σημαντικό οι συνεργασίες μεταξύ Διασποράς και επιστημόνων της χώρας να είναι επί ίσοις όροις, να είναι win-win, δηλαδή να έχουν και οι δύο πλευρές οφέλη. Μια μονομερής διοχέτευση γνώσης από την ομογένεια στην Ελλάδα σε βάθος χρόνου ενδέχεται να είναι περιορισμένη.

4α. Το έργο των Charter Schools της Αμερικής για την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό

Εισηγητής: Αθανάσιος Παπαθανάσης, Μέλος της Επιτροπής

Τα Charter Schools στις Ηνωμένες Πολιτείες έχουν αναδειχθεί ως σημαντική πρωτοβουλία για την προώθηση της ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού. Η παρούσα αναφορά αναλύει τα βασικά στοιχεία για την υποστήριξη και ανάπτυξη αυτών των εκπαιδευτικών κέντρων, με έμφαση στη συνεργασία μεταξύ ελληνικών κοινοτήτων και αμερικανικών εκπαιδευτικών φορέων.

Τα Charter Schools είναι δημόσια σχολεία που λειτουργούν με μια εναλλακτική μορφή εκπαίδευσης στις Ηνωμένες Πολιτείες. Αυτά τα σχολεία διοικούνται από συμβούλια εθελοντών και παρέχουν υψηλού επιπέδου εκπαιδευτικές υπηρεσίες. Ξεκίνησαν να αναπτύσσονται γύρω στο 2000, με στόχο να προσφέρουν καλύτερες επιλογές εκπαίδευσης στους μαθητές και να ενισχύσουν την εκπαιδευτική διαδικασία μέσω καινοτόμων προγραμμάτων. Ένα σημαντικό χαρακτηριστικό των Charter Schools είναι ότι χρηματοδοτούνται από το κράτος, αλλά διαχειρίζονται ανεξάρτητα από τις δημόσιες σχολικές περιφέρειες. Οι διαδικασίες εισαγωγής σε αυτά τα σχολεία συχνά περιλαμβάνουν κλήρωση, λόγω της περιορισμένης χωρητικότητας και της υψηλής ζήτησης. Οι γονείς συχνά τα επιλέγουν για τα παιδιά τους λόγω της υποτιθέμενης ανωτερότητας στην ποιότητα εκπαίδευσης, σε σύγκριση με τα παραδοσιακά δημόσια σχολεία.

Τα Charter Schools προσφέρουν ποικιλία προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων που ενσωματώνουν στοιχεία εθνοτικής ή πολιτισμικής εκπαίδευσης, όπως είναι η ελληνική γλώσσα και πολιτισμός, και οργανώνουν ειδικά μαθήματα σχετικά με τον ελληνικό πολιτισμό και τη γλώσσα. Αδυνατούν να επιβάλουν δίδακτρα στους μαθητές, προσφέροντας τη δυνατότητα σε παιδιά διαφόρων εθνοτήτων να έχουν πρόσβαση σε αυτά τα προγράμματα εκπαίδευσης. Η εκπαίδευση σε αυτά τα σχολεία επιδιώκει την ακαδημαϊκή αριστεία και τη διαμόρφωση ενός πολιτιστικά και κοινωνικά συνειδητού μαθητικού πληθυσμού, προσφέροντας έναν σταθερό συνδυασμό ελληνικών και αμερικανικών αξιών και γνώσεων.

Στη συνεδρίαση συμμετείχαν σημαντικές προσωπικότητες από την εκπαιδευτική κοινότητα, όπως η κυρία Στέλλα Κοκόλη, Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Ελλήνων Εκπαιδευτικών Αμερικής, η κυρία Παναγιώτα Πεχλιβανίδου, Αναπληρώτρια Συντονίστρια Εκπαίδευσης στο Γενικό Προξενείο της Νέας Υόρκης, η κα Ιωάννα Λεκκάκου, Γενική Διευθύντρια του Odyssey Charter School, ο κ. Ματθαίος

Σταμούλης, Γενικός Διευθυντής της Σχολής «Ακαδημία Σωκράτης» και ο κ. Γεώργιος Καφκούλης, Πρόεδρος και Συνιδρυτής των Archimedean Schools. Τα σημαντικότερα των όσων αναφέρθηκαν από τους αρμοδίους ομιλητές για τα “Charter Schools” ήταν:

- Πολυπολιτισμικότητα: Τα Charter Schools προάγουν την ελληνική γλώσσα σε ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον, αποδεχόμενα μαθητές διαφορετικών εθνοτήτων. Παράλληλα, μόνο 5% των μαθητών είναι Ελληνοαμερικανοί.
- Δίγλωσση Εκπαίδευση: Η διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας είναι κεντρικό στοιχείο προγραμμάτων σε αυτά τα σχολεία, με αξιοσημείωτα αποτελέσματα στην εκπαίδευση και την καλλιέργεια της ελληνικής παιδείας.
- Δημιουργία Φιλελλήνων: Το πρόγραμμα διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη δημιουργία φιλελλήνων και στον πολιτιστικό ενεργό ρόλο των νέων, ενσωματώνοντας στοιχεία της ελληνικής κουλτούρας και ιστορίας.

Στην τοποθέτησή μου στην Επιτροπή, εξέφρασα έντονα τη σύνδεση με την ελληνική ομογένεια και την ανάγκη υποστήριξης του ελληνικού πολιτισμού και της παιδείας στο εξωτερικό. Αναφέρθηκα στην προσωπική μου εμπειρία από την Αιτωλοακαρνανία και την Ναύπακτο, τονίζοντας τη σημασία της διατήρησης της ελληνικής ταυτότητας στον απανταχού ελληνισμό. Χαρακτήρισα τους Έλληνες της διασποράς ως σημαντικούς πρεσβευτές της πατρίδας μας, οι οποίοι διατηρούν τον ελληνισμό ζωντανό πέρα από τα γεωγραφικά σύνορα. Στη συνέχεια, υπογράμμισα τη σημασία της βελτίωσης και της συνεργασίας με τα ξένα πανεπιστήμια, κατακρίνοντας τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι Έλληνες μαθητές στην πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση και εξέφρασα την πρόθεση της Νέας Δημοκρατίας να δημιουργήσει ένα θετικό πλαίσιο για την εκπαίδευση των νέων, τονίζοντας ότι όλοι οι Έλληνες πρέπει να έχουν ίσες ευκαιρίες και πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση, είτε αυτή παρέχεται στη χώρα είτε στο εξωτερικό, έτσι αποδεικνύει το κράτος ότι ενδιαφέρεται ουσιαστικά για όλους τους Έλληνες.

Επιπλέον, αναφέρθηκα στην ανάγκη για ισχυρές συνεργασίες μεταξύ των ελληνικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και ξένων πανεπιστημίων, προκειμένου να ενισχυθεί η ελληνόγλωσση εκπαίδευση και να διασφαλιστεί ότι οι Έλληνες μαθητές λαμβάνουν την καλύτερη δυνατή εκπαίδευση σε ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον. Εκφράζοντας αισιοδοξία για το μέλλον, τόνισα τη σημασία της συλλογικής προσπάθειας ώστε να δημιουργηθεί ένα ισχυρό δίκτυο υποστήριξης για τους Έλληνες στο εξωτερικό, τονίζοντας ότι όλοι θα έπρεπε να υποστηρίξουν αυτές τις προσπάθειες. Υπογράμμισα ότι η ελληνική παιδεία είναι απαραίτητη όχι μόνο για τους νέους στην Ελλάδα, αλλά και για την ελληνική ομογένεια, διαβεβαιώνοντας

ταυτόχρονα ότι θα συνεχίσω να υποστηρίζω αυτές τις πρωτοβουλίες με όλες μου τις δυνάμεις.

Στις τοποθετήσεις των ομιλητών δεν εξέλειψε η περιγραφή της τρέχουσας κατάστασης και των προκλήσεων. Τα Charter Schools, ως δημόσια χρηματοδοτούμενα αλλά αυτοδιοικούμενα σχολεία, προσφέρουν ευρείες ευκαιρίες για εκπαιδευτική καινοτομία και εξειδίκευση. Ωστόσο, η πραγματικότητα διαφέρει από σχολείο σε σχολείο, με μερικά να αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα χρηματοδότησης και έλλειψη κοινωνικής υποστήριξης. Ειδικά για τα σχολεία που διδάσκουν ελληνικά, τα εμπόδια είναι αρκετά και σε αυτά περιλαμβάνονται τα εξής:

- Χρηματοδότηση: Πολύ συχνά, τα σχολεία αυτά δεν λαμβάνουν τα απαραίτητα κονδύλια για να διατηρήσουν τα προγράμματά τους και να προσλάβουν εξειδικευμένο εκπαιδευτικό προσωπικό.
- Υλικό και Πόροι: Ελλιπής πρόσβαση σε εκπαιδευτικό υλικό υψηλής ποιότητας και τεχνολογικούς πόρους.
- Κοινωνική Υποστήριξη: Αναγκαία είναι η ενεργοποίηση των ελληνικών κοινοτήτων για την ενίσχυση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και τη διατήρηση της πολιτισμικής ταυτότητας.

Επί των προτάσεων στήριξης των ελληνικών σχολείων “Charter” κατόπιν και της πρόσφατης συνάντησης μεταξύ εκπροσώπων του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και των ελληνικών κοινοτήτων της Αμερικής συζητήθηκαν και ετέθησαν από τους εκπροσώπους οι ακόλουθες προτάσεις για την ενίσχυση των ελληνικών Charter Schools:

1. Οικονομική υποστήριξη:

- Χρηματοδοτήσεις: Κατανομή μεγαλύτερων κονδυλίων από τους ελληνικούς και αμερικανικούς φορείς για την υποστήριξη των ελληνικών προγραμμάτων.
- Υποτροφίες: Προσφορά υποτροφιών για μαθητές Ελλήνων μεταναστών και δεύτερης γενιάς.
- Εκπαιδευτικοί Πόροι: Δωρεές βιβλίων, ψηφιακών μέσων και άλλων εκπαιδευτικών υλικών σε ελληνικά σχολεία.

2. Εκπαιδευτική Ανταλλαγή:

- Ανταλλαγές Μαθητών και Εκπαιδευτικών: Δημιουργία προγραμμάτων ανταλλαγής μαθητών και επισκέψεις, που θα ενισχύσουν τη διγλωσσία και την πολιτισμική κατανόηση.
- Συνεργασίες Σχολείων: Αδελφοποιήσεις μεταξύ ελληνικών σχολείων και

σχολείων στις ΗΠΑ για την προώθηση κοινών προγραμμάτων σπουδών.

3. Προώθηση Κουλτούρας:

- Πολιτιστικά Φεστιβάλ: Διοργάνωση φεστιβάλ και εκδηλώσεων εντός των σχολείων που θα προβάλουν την ελληνική κουλτούρα μέσω παραδοσιακών χορών, μουσικής και γαστρονομίας.
- Εμπλοκή της Κοινότητας: Προσέλκυση μελών της ελληνικής διασποράς για ενεργή συμμετοχή στις σχολικές εκδηλώσεις και προγράμματα.

Συμπερασματικά, οι στρατηγικές αυτές μπορούν να προσφέρουν σημαντική βοήθεια στη διατήρηση και ανάπτυξη των ελληνικών Charter Schools στις Ηνωμένες Πολιτείες. Ο θεσμός των Charter Schools προσφέρει μια μοναδική ευκαιρία για την προώθηση της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού σε ένα διαπολιτισμικό εκπαιδευτικό πλαίσιο. Η ελληνική κυβέρνηση καλείται να υποστηρίξει περαιτέρω τέτοιες πρωτοβουλίες, ταυτόχρονα με την ενδυνάμωση της συνεργασίας με κοινότητες του εξωτερικού για την διατήρηση της ελληνικής κληρονομιάς. Η συνέργεια μεταξύ ελληνικών και αμερικανικών εκπαιδευτικών αρχών είναι καθοριστική για την επιτυχία των προσπαθειών αυτών. Με συνεχείς επενδύσεις και κοινή δράση, η εκπαιδευτική ποιότητα και η πολιτισμική κληρονομιά μπορούν να διατηρηθούν και να ευδοκιμήσουν.

4β. Το έργο των Charter Schools της Αμερικής για την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό

Εισηγήτρια: Κυριακή Μάλαμα, Μέλος της Επιτροπής

Στις 4 Απριλίου 2024, στην Αίθουσα «Προέδρου Δημητρίου Γεωργ. Παπασπύρου» (150), συνήλθε σε συνεδρίαση η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς, υπό την προεδρία του Προέδρου της, κ. Φίλιππου Φόρτωμα, με θέμα ημερήσιας διάταξης: «Το έργο των Charter Schools της Αμερικής για την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό».

Τα Μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν η κυρία Στέλλα Κοκόλη, Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Ελλήνων Εκπαιδευτικών Αμερικής και Μέλος του Αρχιεπισκοπικού Συμβουλίου Παιδείας της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής, η κυρία Παναγιώτα Πεχλιβανίδου, Αναπληρώτρια Συντονίστρια Εκπαίδευσης στο Γενικό Προξενείο Νέας Υόρκης, η κυρία Ιωάννα Λεκκάκου, Γενική Διευθύντρια του Odyssey Charter School στο Delaware, ο κ. Ματθαίος Σταμούλης, Γενικός Διευθυντής του Σχολείου «Ακαδημία Σωκράτης» στη Βόρεια Καρολίνα, η κυρία Κωνσταντίνα Καπετανάκη, Εκπρόσωπος του Hellenic Classical Charter School στο Brooklyn και στο Staten Island, ο κ. Γεώργιος Καφκούλης, Πρόεδρος και συνιδρυτής των Archimedean Schools και η κυρία Σεβαστή Βαρυτιμίδου, Εκπρόσωπος της Αθηναϊκής Ακαδημίας στο Clearwater.

Όπως επισήμαναν οι εκπρόσωποι των Charter Schools, αυτός ο τύπος σχολείων έχει ως στόχο να εμφυσήσει στους νέους μαθητές τη γνώση γύρω από την Ελλάδα, την ελληνική γλώσσα, τον ελληνικό πολιτισμό και την ιστορία. Τα συγκεκριμένα σχολεία αποτελούν δημόσια σχολεία, τα οποία χρηματοδοτούνται σε έναν βαθμό από το αμερικανικό δημόσιο σύστημα πόρων και σε έναν βαθμό στηρίζονται σε χορηγίες. Τα συγκεκριμένα σχολεία είναι αυτόνομα στη διαχείρισή τους, αλλά τηρούν το πλαίσιο της δημόσιας εκπαίδευσης, με την προσθήκη της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης.

Όπως υπογραμμίστηκε, τα συγκεκριμένα σχολεία δεν είναι σχολεία που απευθύνονται αποκλειστικά στην ελληνική κοινότητα των Η.Π.Α. Είναι σχολεία τα οποία απευθύνονται σε όλους τους μαθητές, λειτουργούν ως πρότυπα σχολεία κι αυτό τα καθιστά ιδιαίτερα περιζήτητα, ενώ η εισαγωγή των μαθητών σε αυτά διενεργείται μέσω κλήρωσης. Στο πλαίσιο αυτό, όπως υπογράμμισαν οι εκπρόσωποι των σχολείων αυτών, δεν πρέπει να εκπλήσσει το γεγονός ότι η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών που φοιτούν στα Charter Schools δεν είναι ελληνικής καταγωγής. Το κίνητρο για τη φοίτηση των μαθητών στα σχολεία αυτά

είναι ακριβώς η πρότυπη λειτουργία τους και η πολύ υψηλού επιπέδου εκπαίδευση, σε συνδυασμό με την αγάπη μιας πολύ μεγάλης μερίδας της κοινωνίας των Η.Π.Α. για την ελληνική γλώσσα και τον ελληνικό πολιτισμό συνολικά.

Επισημάνθηκε, επίσης, από τους φορείς ότι στα Charter Schools, τα οποία για την ώρα λειτουργούν στις Ανατολικές Πολιτείες των Η.Π.Α. και ιδιαίτερα στη Νέα Υόρκη, εγγράφονται κάθε χρόνο χιλιάδες παιδιά, ενώ στην στήριξή τους συμμετέχει και η Μητρόπολη Αμερικής, αλλά και μεγάλες επιχειρήσεις και εταιρίες, οι οποίες μέσα από τις δωρεές τους προωθούν τη δημιουργία ενός πολύ ισχυρά καταρτισμένου και μορφωμένου μελλοντικού ανθρώπινου δυναμικού, το οποίο πιθανώς θα στελεχώσει και κάποιες από αυτές.

Ανάμεσα στους στόχους, που έθεσαν οι φορείς, είναι η εξάπλωση του θεσμού των Charter Schools σε όλη την αμερικανική επικράτεια, η σύνδεσή τους με το ελληνικό σύστημα εκπαίδευσης συνολικότερα, μέσα από ένα σύστημα πιστοποίησης της ελληνομάθειας, όπως κατατέθηκε ως σκέψη ή μέσα από τη δημιουργία ενός ελληνικού Baccalaureate. Όπως τονίστηκε από την αναπληρώτρια Συντονίστρια Ελληνόγλωσσης Εκπαίδευσης του Ελληνικού Προξενείου της Νέας Υόρκης, κυρία Παναγιώτα Πεχλιβανίδου, η απάντηση είναι ότι τα Charter Schools προσφέρουν κάτι μοναδικό, κάτι που δεν το προσφέρει, αλλά και που ούτε θα μπορούσε να το προσφέρει κανένα άλλο εκπαιδευτικό ίδρυμα στην Αμερική. Έχουν ένα ιδιαίτερο αναλυτικό πρόγραμμα στο οποίο παρέχουν την ελληνική παιδεία, που σημαίνει τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, καθώς και των ελληνικών μαθηματικών. Αυτό είναι μόνο η αρχή, ένα κομμάτι των όσων μπορεί κανείς να δεχτεί σε αυτά τα σχολεία, γιατί, όπως ξέρετε, για τα ελληνικά μαθηματικά θα μπορούσαν να πάρουν έναν δάσκαλο και να τους τα μάθει. Τι ιδιαίτερο, λοιπόν, προσφέρουν αυτά τα σχολεία που δεν θα μπορούσε να τα καλύψει κάποιος σε μια ώρα διδασκαλίας την εβδομάδα; Καλλιεργούν τον παιδικό νου με τις βασικές αρχές της ελληνικής παιδείας, διαπλάθουν τον χαρακτήρα τους μέσω των αξιών και του ήθους που χαρακτηρίζει τους Έλληνες.

Τα Charter Schools είναι αυτό που λέμε «κοιτίδα ελληνικού πολιτισμού» σε έναν ξένο χώρο. Αυτές οι έξι σχολικές μονάδες, κάποιες εκ των οποίων δεν έχουν μόνο ένα σχολικό παράρτημα, αλλά έχουν και δεύτερο και τρίτο, μεταλαμπαδεύουν τη γνώση τους σε 10.000 μαθητές, όχι Έλληνες, Αμερικανούς.

Από την πλευρά του Προεδρείου της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς, αλλά και από τους Βουλευτές των κομμάτων τονίστηκε η πάρα πολύ μεγάλη αξία της προσφοράς των Charter Schools για την Ελλάδα και για την οικουμενικότητα του ελληνικού πολιτισμού. Κατατέθηκαν στο πλαίσιο αυτό μια σειρά

από σκέψεις και προτάσεις για την ενίσχυση του θεσμού, για την προώθησή του, αλλά και για την σύνδεσή του με τις ακαδημαϊκές ελληνικές σπουδές, αλλά και για πρακτικά ζητήματα που σχετίζονται με την ελληνογλωσσία, την ελληνομάθεια και την πιστοποίηση της ελληνικής γλώσσας. Επίσης, τονίστηκε από εκπροσώπους κομμάτων ότι η ενίσχυση του θεσμού των Charter Schools θα πρέπει να βαδίζει παράλληλα με την στήριξη των δομών και των εκπαιδευτικών της ελληνόγλωσσας εκπαίδευσης του εξωτερικού, για την οποία έχει αρμοδιότητα το ελληνικό Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού.

Η συνεδρίαση ολοκληρώθηκε με πλούσια ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των προσκεκλημένων και των εκπροσώπων των πολιτικών κομμάτων, ενώ όλοι συμφώνησαν ότι η πρωτοβουλία του Προεδρείου της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς για την εν λόγω ενημέρωση αφήνει θετικό αποτύπωμα στο κοινοβουλευτικό έργο και στον δημόσιο διάλογο συνολικότερα.

5. Ο ελληνισμός της Ουκρανίας: παρελθόν, παρόν, μέλλον.

Εισηγητής: Στυλιανός (Στέλιος) Πέτσας, Μέλος της Επιτροπής

Κατά την Α΄ Τακτική Σύνοδο της Κ΄ Περιόδου της Βουλής των Ελλήνων, η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς ασχολήθηκε και με το ζήτημα του ελληνισμού της Ουκρανίας. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή συνεδρίασε την 16^η Απριλίου 2024, υπό την προεδρία του Προέδρου της, κυρίου Φίλιππου Φόρτωμα, με θέμα ημερήσιας διάταξης: «Ο ελληνισμός της Ουκρανίας: παρελθόν, παρόν, μέλλον», με σκοπό να αναδειχθεί ο πολύτιμος και ιστορικός ελληνισμός της Ουκρανίας, που αποτελεί εξαιρετικά σημαντικό ιστορικό δεσμό μεταξύ των δύο χωρών, Ελλάδος και Ουκρανίας.

Τα Μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν ο κ. Φραγκίσκος Κωστελλένος, Πρέσβης της Ελλάδας στη Δανία και επικεφαλής της επιχείρησης εκκένωσης της Μαριούπολης, ο κ. Εμμανουήλ Ανδρουλάκης, Επιτετραμμένος της Ελληνικής Πρεσβείας στην Ουκρανία, ο κ. Παντελής Μπούμπουρας, Επίτιμος Πρόξενος της Ελλάδας σε Κριμαία και Χερσώνα, επιχειρηματίας, ο κ. Στεπάν Μαχσμά, Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Ελληνικών Συλλόγων Ουκρανίας, η κυρία Όλγα Σαπολάγιεβα, Εκπρόσωπος της Ομοσπονδίας Ελληνικών Συλλόγων Ουκρανίας στην Ελλάδα και διερμηνέας του κ. Στεπάν Μαχσμά και η κυρία Αλεξάνδρα Προτσένκο - Πιτσατζή, Πρόεδρος της Ένωσης των Ελλήνων της Ουκρανίας στην Ελλάδα και Επίτιμη Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Ελληνικών Συλλόγων Ουκρανίας.

Στην παρούσα εισήγηση περιγράφονται συνοπτικά όσα συζητήθηκαν από τους παριστάμενους στη συνεδρίαση, προσκεκλημένους και μέλη της Επιτροπής.

A. ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ: ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Οι Έλληνες της Ουκρανίας έχουν μία μακρά ιστορία δύομισι χιλιάδων ετών. Ο ελληνικός εποικισμός είχε αρχίσει ήδη από τον 6^ο π.Χ. αιώνα στα παράλια της Μαύρης Θάλασσας, δηλαδή του Εύξεινου Πόντου, αλλά και στη χερσόνησο της Κριμαίας. Η παρουσία των Ελλήνων είναι αδιάλειπτη εδώ και 27 αιώνες. Στα τέλη του 5ου π.Χ. αιώνα οι Έλληνες άρχισαν να εγκαθίστανται κατά μήκος της Μαύρης Θάλασσας, εκεί όπου βρισκόταν η μυθική Κολχίδα, από όπου ο Ιάσων με την Αργοναυτική Εκστρατεία πήρε το χρυσόμαλλο δέρας. Οι αποικίες των αρχαίων Ελλήνων στις βόρειες ακτές του Εύξεινου Πόντου και ιδιαίτερα στην Κριμαϊκή χερσόνησο διαδραμάτιζαν πάντοτε τον ρόλο του κόμβου των σχέσεων του ελληνικού κόσμου με τους λαούς της βόρειας ενδοχώρας.

Αυτό συνετέλεσε μέσα στους αιώνες όχι μόνο στη δημιουργία δρόμων οικονομικής συνεργασίας, αλλά και ουσιαστικής πολιτιστικής και πνευματικής επιρροής. Τούτο διατηρήθηκε και ενισχύθηκε ιδιαίτερα στα χρόνια του Βυζαντίου. Αυτό επιβεβαιώνεται αφενός μεν από το γεγονός της τέλεσης της βάπτισης του πρίγκιπα Βλαδίμηρου του Κιέβου στη Χερσώνα, πόλη προπύργιο του ελληνικού πολιτισμού ανά τους αιώνες, αφετέρου δε από τη διαπίστωση ότι τελευταία ελεύθερη ελληνική κρατική οντότητα υπήρξε το πριγκιπάτο της Θεοδορούς στη χερσόνησο της Κριμαίας, που καταλήφθηκε από τους Τούρκους το 1475, λίγα χρόνια μετά την πτώση της αυτοκρατορίας της Τραπεζούντας με την οποία είχε ιδιαίτερους δεσμούς. Η ελληνική παρουσία στην Ουκρανία συνεχίστηκε αδιάλειπτη και κατά την περίοδο που ακολούθησε την πτώση της βυζαντινής αυτοκρατορίας, ιδιαιτέρως μέσω του Οικουμενικού Πατριαρχείου, αλλά και άλλων Πρεσβυγενών Πατριαρχείων.

Το 1777, μετά την προσάρτηση της Κριμαίας στη Ρωσία, η τότε Αυτοκράτειρα Αικατερίνη Β΄ διέταξε την εγκατάσταση όλων των Ελλήνων από τη χερσόνησο στη βόρεια Αζοφική θάλασσα. Η μεταφορά των Ελλήνων της Κριμαίας κατά τα τέλη του 18ου αιώνα είχε ως αποτέλεσμα να γίνουν πια γνωστοί ως Έλληνες της Αζοφικής και να ιδρύσουν σε εκείνη την περιοχή τη Μαριούπολη, που με σχεδόν μισό εκατομμύριο κατοίκους θα αποτελέσει το κέντρο του ελληνισμού και την ελληνική μητρόπολη της Ουκρανίας, πλέον, με 23 περίπου ελληνικά χωριά.

Επιπλέον, ιδιαίτερα κατά τον 19ο αιώνα, με την εγκατάσταση πολλών Ελλήνων στις περιοχές της Ουκρανίας, πόλεις, όπως η Οδησός, που είναι η τέταρτη μεγαλύτερη πόλη της Ουκρανίας, καθίστανται κέντρα του παροικιακού ελληνισμού και εστίες της προεπαναστατικής δράσης του υπόδουλου ελληνισμού. Το 1814 ιδρύθηκε στην Οδησό η Φιλική Εταιρεία, η οποία προετοίμασε την Ελληνική Επανάσταση του 1821. Την ίδια χρονιά λειτουργούσε και το πρώτο ελληνικό σχολείο.

Η παρουσία του Ελληνισμού στην περιοχή συνεχίστηκε και στα κατοπινά χρόνια, όπως αποδεικνύουν πολλοί επιφανείς Έλληνες της Ουκρανίας, αναφερομένου ενδεικτικά του επί πολλά χρόνια δημάρχου Οδησού, Γρηγορίου Μαρασλή.

Ένα από τα χαρακτηριστικά σημεία της Κριμαίας είναι και η περιοχή της Γιάλτας, μια κωμόπολη που το 1900 κατοικούσαν από 10.000 Έλληνες. Το όνομα της προέρχεται από τη λέξη «αιγιαλός». Στην περιοχή εγκαταστάθηκαν πολλοί πρόσφυγες από τις βαλκανικές χώρες, βόρεια της Γιάλτας, η οποία περιοχή ονομάστηκε «Λιβαδειά». Ο Λάμπρος Κατσώνης, τότε, απέκτησε με κάποια τσαρική εντολή μια μεγάλη έκταση γης. Το αρχοντικό που υπήρχε στην ιδιοκτησία του Λάμπρου Κατσώνη μετατράπηκε σε ξενοδοχείο υπό την επωνυμία «Λιβαδειά» και

σε αυτό υπογράφηκε τον Φεβρουάριο του 1945 η περίφημη συμφωνία της Γιάλτας, με την οποία και οι νικητές του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου έκαναν την τότε περίφημη συμφωνία.

Στα χρόνια της Σοβιετικής Ένωσης ο ελληνισμός, και ιδιαίτερος ο ελληνισμός της Αζοφικής, υπέστη διώξεις, που είχαν ως στόχο την απώλεια της ελληνικής εθνικής συνείδησης, η οποία είχε διατηρηθεί αλώβητη με το πέρασμα των αιώνων, παρά το γεγονός ότι οι άνθρωποι αυτοί ήταν μακριά από το ελληνικό εθνικό κέντρο. Πλην όμως, οι διώξεις αυτές απέτυχαν και ο ελληνισμός άρχισε να αναπτύσσεται. Οι Έλληνες της περιοχής βελτίωσαν το βιοτικό και μορφωτικό τους επίπεδο, ανέπτυξαν οικονομικές και εμπορικές διαστηριότητες, ασχολήθηκαν με την εκπαίδευση και τις επιστήμες, απέκτησαν ακαδημαϊκές θέσεις. Έγινε δυνατή η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας, η μελέτη των παραδόσεων και της ιστορίας των Μαρριουπολιτών, καθώς και η έλευση πολλών νέων από την περιοχή στην Ελλάδα για σπουδές. Στην προηγούμενη σύνθεση του Κοινοβουλίου της Ουκρανίας υπήρχαν δύο Έλληνες βουλευτές.

Αρχές Ιανουαρίου του 1989, στη Μαρριούπολη ιδρύθηκε ο πρώτος ελληνικός σύλλογος, με πρωταρχικό σκοπό την αναγέννηση της ελληνικής διαλέκτου στην ευρύτερη περιοχή και την εκμάθηση της νέας ελληνικής γλώσσας. Την 25η Μαρτίου του 1989, του ίδιου έτους, γιορτάστηκε, για πρώτη φορά, η επέτειος της εθνικής εορτής της εθνικής παλιγγενεσίας της 25ης Μαρτίου του 1821 και ακούστηκε και ο εθνικός ύμνος της Ελλάδος. Από το 1992 έως το 2000 στον τοπικό δημοτικό ραδιοφωνικό σταθμό, δύο φορές τον μήνα, μεταδιδόταν η εκπομπή «ΚΑΛΗΣΠΕΡΑ». Από το 1992 έως το 1995 στο Ντονέσκ εκδιδόταν η εφημερίδα «ΛΟΓΟΣ», ενώ από το 1994 άρχισε την κυκλοφορία της και η εφημερίδα «ΧΡΟΝΟΣ» του Ελληνικού Συλλόγου της Μαρριούπολης, καθώς και το 1996 ιδρύθηκε στην ίδια πόλη ελληνικό Προξενείο.

Η Μαρριούπολη, με σχεδόν μισό εκατομμύριο κατοίκους, ήταν και είναι το κέντρο του ελληνισμού, όπως μαρτυρεί και το όνομά της. Τα ελληνικά χωριά πλέον ανέρχονται σε 48. Τα συμφέροντα των Ελλήνων εκπροσωπούνται από 95 ελληνικές κοινότητες, σε 21 περιοχές της Ουκρανίας, οι οποίες έχουν ενωθεί στην Ομοσπονδία Ελληνικών Συλλόγων Ουκρανίας (σύμφωνα μάλιστα με την κυρία Αλεξάνδρα Προτσένκο - Πιτσατζή, Πρόεδρο της Ένωσης των Ελλήνων της Ουκρανίας στην Ελλάδα και Επίτιμη Πρόεδρο της Ομοσπονδίας Ελληνικών Συλλόγων Ουκρανίας, παλιότερα υπήρχαν 106 ελληνικοί σύλλογοι, 6 από τους οποίους ήταν από την Κριμαία).

Η Ομοσπονδία Ελληνικών Συλλόγων Ουκρανίας ιδρύθηκε το 1995, το έτος που έλαβε χώρα στην Ελλάδα μεγάλο συνέδριο των Ελλήνων της Διασποράς για την

ίδρυση του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού (Σ.Α.Ε.) με πρώτο Πρόεδρο τον κ. Andrew Athens. Η Ομοσπονδία των Ελληνικών Συλλόγων Ουκρανίας, με τη συμβολή του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού, προχώρησε στην οικοδόμηση ενός ιατρικού κέντρου, του Ελληνικού Διαγνωστικού Κέντρου, αλλά και στην ανάληψη και στη δημιουργία κοινωνικών προγραμμάτων στην Ουκρανία. Ειδικά αναφέρονται τα σχολεία με ειδική εκμάθηση την ελληνική γλώσσα, με τους μαθητές να υπερβαίνουν τον αριθμό των 5.000 και την ελληνική σχολή του Πανεπιστημίου στη Μαριούπολη από όπου προετοιμάζονταν τοπικοί δάσκαλοι της ελληνικής γλώσσας, πλέον των 18 ατόμων που έστειλε η ελληνική πολιτεία για να διδάξουν την ελληνική γλώσσα και στο Πανεπιστήμιο.

Το 1994 πραγματοποιήθηκε η πρώτη επίσκεψη αντιπροσωπείας της ελληνικής κυβέρνησης με επικεφαλής τον κ. Γρηγόρη Νιώτη, Υφυπουργό Εξωτερικών, για πρώτη φορά στην διασπορά της Ουκρανίας, ενώ τον Απρίλιο του 2008 τη Μαριούπολη επισκέφθηκε και ο τότε πρόεδρος της ελληνικής δημοκρατίας, Κάρολος Παπούλιας, ως επικεφαλής εθνικής αντιπροσωπείας.

B. ΤΟ ΠΑΡΟΝ: ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΟΠΙΝ ΤΗΣ ΡΩΣΙΚΗΣ ΕΙΣΒΟΛΗΣ

Ο ελληνισμός της Ουκρανίας δοκιμάσθηκε δύο φορές τα τελευταία χρόνια με τον πόλεμο του 2014 και την προσάρτηση της Κριμαίας από τη Ρωσία και με την ρωσική εισβολή στην Ουκρανία το 2022.

Αρκετοί ελληνικής καταγωγής Ουκρανοί σκοτώθηκαν στις πολεμικές συγκρούσεις το 2014, ενώ μετά την προσάρτηση της Κριμαίας από την Ουκρανία, ορισμένες ελληνικές κοινότητες εντάχθηκαν στη σημερινή ρωσική επικράτεια.

Οι συνέπειες για τον ελληνισμό της Αζοφικής από την ρωσική εισβολή στην Ουκρανίας και τα προβλήματα που έχουν ανακύψει από την ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, όπως περιγράφηκαν, κυρίως κατά την εισαγωγική τοποθέτησή τους, από τους παριστάμενους στη συνεδρίαση προσκεκλημένου της Επιτροπής, κ.κ. Αλεξάνδρα Προτσένκο - Πιτσατζή, Πρόεδρο της Ένωσης των Ελλήνων της Ουκρανίας στην Ελλάδα και Επίτιμη Πρόεδρο της Ομοσπονδίας Ελληνικών Συλλόγων Ουκρανίας, Στεπάν Μαχσμά, Πρόεδρο της Ομοσπονδίας Ελληνικών Συλλόγων Ουκρανίας, Όλγα Σαπολάγιεβα, Εκπρόσωπο της Ομοσπονδίας Ελληνικών Συλλόγων Ουκρανίας στην Ελλάδα και διερμηνέα του κ. Στεπάν Μαχσμά και Παντελή Μπούμπουρα, Επίτιμο Πρόξενο της Ελλάδας σε Κριμαία και Χερσώνα, επιχειρηματία, μπορούν να συνοψισθούν στα ακόλουθα:

- Ο ελληνισμός της Αζοφικής υπέστη τις δυσμενείς συνέπειες των βομβαρδισμών, της καταστροφής και των εκκαθαρίσεων, απώλειες σε ζωές και περιουσίες, καταπάτηση ιδιοκτησιακών και λοιπών περιουσιακών δικαιωμάτων, ενώ το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής της Ουκρανίας, που διαβιούσαν οι Έλληνες της Αζοφικής, είτε είναι εμπόλεμη ζώνη, είτε βρίσκεται σήμερα υπό ρωσική κατοχή (όπως η Μαριούπολη και πολλά χωριά βορείως της Αζοφικής). Μεταξύ των απωλειών συγκαταλέγονται το Πολιτιστικό Κέντρο της Ομοσπονδίας Ελληνικών Συλλόγων Ουκρανίας και του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού και το Ελληνικό Διαγνωστικό Κέντρο που είχαν χτιστεί με την ελληνική υποστήριξη, καθώς βρίσκονται πλέον στα κατεχόμενα εδάφη. Περιγράφηκε κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης από τους κ.κ. Φραγκίσκο Κωστελλένο, Πρέσβη της Ελλάδας στη Δανία και επικεφαλής της επιχείρησης εκκένωσης της Μαριούπολης και τον κ. Εμμανουήλ Ανδρουλάκη, Επιτετραμμένο της Ελληνικής Πρεσβείας στην Ουκρανία, η επείγουσα επιχείρηση εκκένωσης Ελλήνων υπηκόων που βρίσκονταν στη Μαριούπολη, λόγω της ταχύτατης περικύκλωσης της πόλης μετά την εισβολή, από τις ρωσικές δυνάμεις και τις ανταρτικές δυνάμεις των δήθεν αυτόνομων δημοκρατιών του Ντονιέσκ.
- Η Ομοσπονδία δεν γνωρίζει πόσα μέλη του ελληνισμού της Αζοφικής έχουν αποχωρήσει από την περιοχή. Ένα μέρος της ελληνικής κοινότητας έχει αποχωρήσει από τη Μαριούπολη λόγω των δυσμενών συνθηκών διαβίωσης και είτε έχουν μετακομίσει σε γύρω χωριά είτε είναι εσωτερικά εκτοπισμένοι σε άλλα μέρη της Ουκρανίας είτε είναι πρόσφυγες στο εξωτερικό, ενώ κάποιοι έχουν έρθει στην Ελλάδα. Το πρόβλημα επιτείνεται καθώς οι εσωτερικά μετατοπισμένοι σε άλλα μέρη της Ουκρανίας χρειάζονται την ιατρική περίθαλψη. Διενεργείται από την Ομοσπονδία μια προσπάθεια απογραφής για όσους έχουν καταφύγει στην Ελλάδα.
- Αντίστοιχα, η Ομοσπονδία δεν γνωρίζει πόσοι από τους 100.000 άμαχους νεκρούς στη Μαριούπολη, ήταν ελληνικής καταγωγής λόγω αδυναμίας πρόσβασης.
- Επιχειρείται συστηματική δημογραφική αλλοίωση του πληθυσμού στην περιοχή της Αζοφικής της Μαριούπολης, εποικισμός με πληθυσμούς από τη ρωσική ενδοχώρα και εξώθηση των Ελλήνων εκτός αυτής, όπως επίσης και συστηματική αλλοίωση των τοπωνυμίων, με αλλαγές των ονομασιών που παρέπεμπαν στην Ελλάδα και στο ελληνικό παρελθόν με ονομασίες που επαναφέρουν σοβιετικές μνήμες. Ενδεικτικά αναφέρθηκαν μαρτυρίες για την επαναφορά της ονομασίας «Αρτιόμ» της κεντρικής οδού - κεντρικής αρτηρίας της Μαριούπολης που έφερε

το όνομα του Έλληνα ζωγράφου Άρχιπ Κιούντζι. Ο «Αρτιόμ» ήταν μπολσεβίκος και συνεργάτης του Στάλιν.

- Διαπιστώνονται παρεμβάσεις των κατοχικών δυνάμεων στους τομείς της εκπαίδευσης και του πολιτισμού, σε βάρος της ελληνικότητας της περιοχής. Σύμφωνα με σχετικές μαρτυρίες, δάσκαλοι της ελληνικής γλώσσας είναι αναγκασμένοι να διδάσκουν την ρωσική γλώσσα στην περιοχή της Μαριούπολης, ενώ αφενός μεν στο Ελληνικό Εθνογραφικό Μουσείο του Σαρτανά, τοποθετήθηκαν ρώσικα παραδοσιακά εκθέματα, αφετέρου δε στο Εθνογραφικό Μουσείο της Μαριούπολης λεηλατήθηκαν ή κλάπησαν από κατοχικές δυνάμεις τα ελληνικά γνήσια αυθεντικά εκθέματα ύψιστης αξίας που εκτίθεντο και δεν υπάρχουν πληροφορίες για την τύχη τους.
- Έχουν ανακύψει δυσλειτουργίες στην ελληνική πολιτεία αναφορικά με τη στήριξη των προσφύγων από την Ουκρανία και την έκδοση του ειδικού δελτίου ομογενούς.

Γ. ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης της Επιτροπής εκτέθηκαν από τους παριστάμενους προσκεκλημένους της Επιτροπής, ιδιαίτερα κατά την δευτερολογία τους, αλλά από τους βουλευτές με τις παρεμβάσεις τους, ενδιαφέρουσες απόψεις και σκέψεις και κατατέθηκαν συγκεκριμένες προτάσεις για τις δράσεις που θα πρέπει να αναληφθούν από δω και πέρα για την αποκατάσταση του Ελληνισμού της Ουκρανίας και την άμβλυση των δυσμενών συνεπειών της ρωσικής εισβολής. Αποδελτιώνοντας τις πιο σημαντικές από αυτές, επισημαίνονται τα ακόλουθα:

- Επιβεβαιώθηκε η ορθότητα της στάσης της ελληνικής πλευράς που καταδίκασε αμέσως την ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, καθώς η θέση της Ελλάδας δεν μπορούσε να ήταν διαφορετική παρά μόνο με τον αμυνόμενο. Όλο αυτό το χρονικό διάστημα που έχει περάσει η ελληνική πολιτεία έχει αποδείξει έμπρακτα τη στήριξή της στην Ουκρανία και στον ουκρανικό λαό, όχι μόνο μονομερώς, αλλά και σε όλα τα διεθνή φόρα που συμμετέχει η Ελλάδα και αυτό θα συνεχίσει να πράττει. Ταυτόχρονα, θα προσπαθεί να βρει μια διέξοδο για επίλυση και ειρηνική διευθέτηση. Αντίστοιχα, η ανταπόκριση των Ελλήνων απέναντι στους ομογενείς και ομόθρησκους πρόσφυγες από την Ουκρανία ήταν ιδιαίτερως συγκινητική, παρά το γεγονός ότι από το 2015 και μετά υπήρξε σοβαρότατη επιβάρυνση στην Ελλάδα με το μεταναστευτικό - προσφυγικό ζήτημα.

- Ο κοινός και πλέον βασικός σκοπός τόσο της Ομοσπονδίας Ελληνικών Συλλόγων Ουκρανίας όσο και της ελληνικής πολιτείας είναι να διατηρηθεί ο Ελληνισμός στην Ουκρανία, ο οποίος ήταν, είναι και θα παραμείνει ενωμένος. Το συμπέρασμα της συνεδρίασης της Επιτροπής είναι ότι χρέος όλων πρέπει να είναι η διασφάλιση καλύτερης ζωής στους Έλληνες στην Ουκρανία και όχι να διευκολυνθεί η μετοίκηση όλων των Ελλήνων της Ουκρανίας στην Ελλάδα. Πρέπει να εξετασθεί με πολύ μεγάλη προσοχή η δυνατότητα στήριξης του ελληνισμού στις περιοχές, ακόμα και σε αυτές που είναι υπό κατοχή και να εξαντληθεί κάθε διπλωματικός δίαυλος, προκειμένου να διασφαλισθεί η προστασία των ατόμων ελληνικής καταγωγής που ζουν εκεί.
- Επιβεβαιώθηκε ότι η μοίρα του Ελληνισμού της Ουκρανίας είναι οπωσδήποτε συνυφασμένη με την εξέλιξη του πολέμου. Η αποκατάσταση του διεθνούς δικαίου και η απελευθέρωση των κατεχόμενων εδαφών της Ουκρανίας θα είναι προς το συμφέρον των Ελλήνων της Ουκρανίας που θα μπορούν να επιστρέψουν στα πατρογονικά εδάφη τους.
- Για τον λόγο αυτό, πρώτη προτεραιότητα της Ομοσπονδίας Ελληνικών Συλλόγων Ουκρανίας είναι η αναδιοργάνωσή της, με την εξεύρεση ατόμων που θα έχουν την διάθεση και την ενέργεια να εργαστούν και να συνδράμουν προκειμένου να διοργανωθεί μια εκστρατεία με βάση το Κίεβο, ούτως ώστε, κυρίως, να τεθούν τα θεμέλια και οι βάσεις για την επόμενη μέρα, με τη στήριξη των Ουκρανικών και Ελληνικών Αρχών.
- Επικουρικά, η ανασυγκρότηση και αναγέννηση του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού, θα συνδράμει την Ελληνική Διασπορά της Ουκρανίας στην υλοποίηση των προγραμμάτων της Ομοσπονδίας Ελληνικών Συλλόγων Ουκρανίας, αλλά θα βοηθήσει και τον ελληνικό πληθυσμό όταν απελευθερωθούν περιοχές που τελούν υπό ρωσική κατοχή.
- Πρέπει άμεσα να οργανωθεί, με τη συνδρομή της ελληνικής πολιτείας, απογραφή που θα αποτυπώσει την πραγματική κατάσταση των Ελλήνων της Ουκρανίας - διαμενόντων πλέον σε περιοχές υπό κατοχή, σε άλλες περιοχές στην Ουκρανία, στη Ρωσία, στην Ελλάδα ή σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, μετά την ρωσική εισβολή.
- Είναι απαραίτητη η επαναδραστηριοποίηση, κατά το δυνατόν, όλων των συλλόγων προκειμένου να επανεκκινήσουν οι προσπάθειες για δημιουργία σχολείων και όλα εν γένει τα προγράμματα εκπαίδευσης και εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας και ιστορίας, ελληνικών χορών και τραγουδιών στις ελεύθερες περιοχές της Ουκρανίας όπου ομογενείς έχουν εγκατασταθεί

προσωρινά. Εφόσον οι σύλλογοι εκδηλώσουν ενδιαφέρον να ασχοληθούν περαιτέρω με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, θα απαιτηθεί η παρέμβαση της ελληνικής πολιτείας, για να προωθηθούν σε αυτούς κατάλληλοι δάσκαλοι της ελληνικής γλώσσας. Η ελληνική πολιτεία πρέπει να είναι έτοιμη για την επόμενη μέρα μετά τον πόλεμο για να στηρίξει την ανασυγκρότηση των ελληνικών κοινοτήτων, αλλά και την ελληνομάθεια στην περιοχή, την αξία της οποίας όλοι αντιλαμβάνονται. Παράλληλα, στο πλαίσιο αυτό κρίνεται σκόπιμη η συνέχιση των πολιτιστικών φεστιβάλ που διοργάνωνε η Ομοσπονδία Ελληνικών Συλλόγων Ουκρανίας σε τακτά διαστήματα (κάθε έτος ή κάθε δύο έτη). Η Επιτροπή ενημερώθηκε ότι φέτος έλαβε χώρα η έβδομη ετήσια Ολυμπιάδα Ελληνικής Γλώσσας στο Κίεβο, με συμμετοχή μαθητών σχολείων στα οποία διδάσκεται η ελληνική γλώσσα ως ξένη γλώσσα.

- Στο πλαίσιο της αναδιοργάνωσης της Ομοσπονδίας Ελληνικών Συλλόγων Ουκρανίας, τέθηκε αίτημα προς την ελληνική πολιτεία για την στήριξή της για την εύρεση νέας (προσωρινής ή μόνιμης) έδρας στο Κίεβο (καθώς η έδρα της Ομοσπονδίας ήταν στη Μαριούπολη), με τη μορφή μίσθωσης κάποιων χώρων, οι οποίοι θα αποτελούν τη νέα έδρα. Για λόγους άμεσης συνεργασίας με τις ελληνικές αρχές, είναι σημαντικό να ιδρυθεί νέα έδρα στο Κίεβο την παρούσα χρονική στιγμή που είναι σε εξέλιξη η εμπόλεμη κατάσταση. Η νέα έδρα θα μπορούσε να λειτουργήσει ως ένα πολιτιστικό κέντρο (όπως το Πολιτιστικό Κέντρο Μαριούπουλης), ως ένα σημείο αναφοράς για όλους τους συλλόγους και μέσα από αυτό το κέντρο να υπάρξει μια επαναδραστηριοποίηση όλων των συλλόγων, καλλιτεχνικών, πολιτιστικών, όπως επίσης και να οργανωθούν εκ νέου τα μαθήματα ελληνικών για τους ομογενείς.
- Αντίστοιχα, η Ομοσπονδία Ελληνικών Συλλόγων Ουκρανίας στοχεύει στην ίδρυση ενός ιατρικού κέντρου στο Κίεβο, στην ουκρανική πρωτεύουσα του Κιέβου, αντίστοιχο με το Ελληνικό Διαγνωστικό Κέντρο Μαριούπουλης προκειμένου να στηριχθούν οι ομογενείς, που βρίσκονται σήμερα στο Κίεβο.
- Διαπιστώθηκε ότι το Υπουργείο Εξωτερικών έχει ήδη λάβει μέτρα για τη διευκόλυνση ορισμένων προξενικών πράξεων που αφορούν στους ομογενείς, κυρίως στις αιτήσεις παροχής ιθαγένειας που μπορούν να υποβάλλονται μέσω των κατά τόπους Ελληνικών πρεσβειών χωρών της Ευρώπης. Επίσης, το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου έχει επιληφθεί θεμάτων που αφορούν στην υποδοχή των Ελλήνων της Ουκρανίας, πλην όμως παραμένουν κάποια χρόνια προβλήματα που σχετίζονται με την εξέταση γενικότερα των αιτημάτων.

- Τέλος, τέθηκε ειδικά το ζήτημα της χορήγησης ειδικού δελτίου ταυτότητας ομογενούς καθώς φαίνεται ότι είτε καθυστερεί η διαδικασία έκδοσής του μολονότι οι Ουκρανοί υπήκοοι ελληνικής καταγωγής είχαν καταθέσει τα σχετικά δικαιολογητικά εδώ και πολλά χρόνια είτε η διαδικασία έκδοσης κατόπιν υποβολής στην Ελληνική Πρεσβεία στο Κίεβο σχετικής αίτησης χορήγησης από Ουκρανούς πολίτες ελληνικής καταγωγής διακόπηκε το 2019. Η Επιτροπή θα μεταφέρει το αίτημα στις αρμόδιες αρχές για άμεση επίλυση.

Δ. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ο Ελληνισμός της Ουκρανίας δοκιμάζεται ξανά σήμερα λόγω του πολέμου που βρίσκεται σε εξέλιξη λόγω της εισβολής της Ρωσίας. Η συγκυρία λοιπόν της συνεδρίασης της Επιτροπής, προκάλεσε μια πολύωρη, συναισθηματικά φορτισμένη, αλλά κυρίως επικοδομητική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των μελών της Επιτροπής και των προσκαλεσμένων της. Στην εισαγωγική ομιλία του ο Πρόεδρος της Επιτροπής κ. Φίλιππος Φόρτωμας και σε αναλυτική παρέμβασή του ο κ. Μάξιμος Χαρακόπουλος, κατέθεσαν μια εμπειριστατωμένη ιστορική αναδρομή. Οι κ.κ. Δημήτριος Μάτζιος, Γεώργιος Ψυχογιός, Αθανάσιος Παπαθανάσης και Αλέξανδρος Καζαμίας, κατέθεσαν τις προσωπικές εμπειρίες τους και έθεσαν συγκεκριμένα, συναφή προς το αντικείμενο της συνεδρίασης, ζητήματα για την προστασία του Ελληνισμού της Ουκρανίας, αλλά και για τα εκπαιδευτικά, πολιτιστικά και οικονομικά ζητήματα της ομογένειάς μας. Οι κ.κ. Ιωάννης Γκικόκας και Νικόλαος Παπαδόπουλος εξέθεσαν με κριτική διάθεση τις απόψεις τους για τις γεωπολιτικές εξελίξεις στην περιοχή της Ουκρανίας, αλλά και τη σχέση της Ευρώπης και της Δύσης με τη Ρωσία. Ο κ. Στέλιος Πέτσας αναφέρθηκε ιδιαίτερα στην άμεση αντίδραση και τις ενέργειες των ελληνικών αρχών και φορέων για την υποδοχή των Ελλήνων προσφύγων από την Ουκρανία, την συγκινητική ανταπόκριση του ελληνικού λαού για την παροχή βοήθειας σε αυτούς και την αναγκαιότητα στήριξης του Ελληνισμού της Ουκρανίας τόσο στις διμερείς μας σχέσεις, όσο και σε κάθε διεθνή οργανισμό και forum που συμμετέχει η Ελλάδα. Τη συνεδρίαση έκλεισε ο Πρόεδρος της Επιτροπής κ. Φίλιππος Φόρτωμας με τα κύρια συμπεράσματα της συζήτησης που προηγήθηκε και εκτέθηκαν στις παραπάνω ενότητες.

6α. Η διδασκαλία και η διάδοση της ελληνικής γλώσσας στην ομογένεια των ΗΠΑ: η περίπτωση του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου "Ελληνική Γλώσσα, Πολιτισμός και ΜΜΕ"

Εισηγήτρια: Θεοδώρα Τζάκρη, Α΄ Αντιπρόεδρος της Επιτροπής

Την Πέμπτη, 23 Μαΐου 2024 συνεδρίασε η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς, με θέμα ημερήσιας διάταξης: «Η διδασκαλία και η διάδοση της ελληνικής γλώσσας στην ομογένεια των ΗΠΑ: η περίπτωση του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου». Στην Επιτροπή προσκλήθηκαν και ενημέρωσαν τα μέλη ο κ. Ιωάννης Χρυσουλάκης, Γενικός Γραμματέας Αποδήμου Ελληνισμού και Δημόσιας Διπλωματίας, η κυρία Άννα Μπατιστάτου, Πρύτανης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Καθηγήτρια του Τμήματος Ιατρικής Σχολής Επιστημών Υγείας, η κυρία Παναγιώτα Καντή, Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Καθηγήτρια του Τμήματος Φυσικής Σχολής Θετικών Επιστημών και η κυρία Νικολέττα Τσιτσανούδη - Μαλλίδη, Καθηγήτρια Γλωσσολογίας και Ελληνικής Γλώσσας της Σχολής Επιστημών Αγωγής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Επιστημονική Συνεργάτιδα Γλωσσολογίας του Κέντρου Ελληνικών Σπουδών Ελλάδος Πανεπιστημίου Harvard, Διευθύντρια Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου.

Παρόντες ήταν οι Βουλευτές κ.κ.: Αθανάσιος Δαβάκης, Θεόδωρος Καράογλου, Γεώργιος Καρασμάνης, Ανδρέας Κατσανιώτης, Κωνσταντίνος Κατσαφάδος, Θεόφιλος Λεονταρίδης, Μιχαήλ (Μιχάλης) Παπαδόπουλος, Αθανάσιος Παπαθανάσης, Σταύρος Παπασωτηρίου, Στυλιανός (Στέλιος) Πέτσας, Ασημίνα Σκόνδρα, Ευριπίδης Στυλιανίδης, Φίλιππος Φόρτωμας, Ιάσων Φωτήλας, Μάξιμος Χαρακόπουλος, Όθων Ηλιόπουλος, Ειρήνη (Νίνα) Κασιμάτη, Κυριακή Μάλαμα, Θεοδώρα Τζάκρη, Γεώργιος Ψυχογιός, Ευαγγελία Λιακούλη, Δημήτριος Μάντζος, Ιωάννης Γκιόκας, Ιωάννης Δελής, Παράσχος Παπαδάκης, Αθανασία (Σία) Αναγνωστοπούλου, Νικόλαος Παπαδόπουλος, Αλέξανδρος Ζερβέας και Αλέξανδρος Καζαμίας.

Το Διεθνές Θερινό Πανεπιστήμιο «Ελληνική Γλώσσα, Πολιτισμός και Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης» αποτελεί μια εμβληματική προσπάθεια του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και συμπληρώνει φέτος 10 χρόνια παρουσίας και προσφοράς στον ελληνικό πολιτισμό και την ελληνική γλώσσα. Το Διεθνές Θερινό Πανεπιστήμιο «Ελληνική Γλώσσα, Πολιτισμός και Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης» ίδρυσε και διευθύνει η κυρία Τσιτσανούδη, Καθηγήτρια Γλωσσολογίας και Ελληνικής Γλώσσας της Σχολής Επιστημών Αγωγής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, με στόχο να

προσπαθήσει να μπολιάσει, να συνδέσει και να στήσει μια γέφυρα ανάμεσα στα μέσα ενημέρωσης και την ελληνική γλώσσα και τον ελληνικό πολιτισμό. Εκτός από το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών και το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, το Διεθνές Θερινό Πανεπιστήμιο «Ελληνική Γλώσσα, Πολιτισμός και Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης» έχει υποστηριχθεί από ένα πλήθος σημαντικών φορέων όπως το Κέντρο Ελληνικών Σπουδών Ελλάδος του Πανεπιστημίου του Χάρβαρντ, την Ελληνική Αντιπροσωπεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, την Ένωση Ευρωπαίων Δημοσιογράφων, την Ορθόδοξο Ακαδημία της Κρήτης, το Γαλλικό Τμήμα του Ομίλου Ευρωπαϊκού Τύπου, το Centre Culturel Hellénique του Παρισιού, το Department of Media, Communications, Creative Arts, Language, and Literature από το Macquarie University στο Sydney κλπ.

Κάθε χρόνο το πρόγραμμα του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου περιλαμβάνει μια σειρά από ποικίλες θεματικές περιοχές με σκοπό να καλύψει ένα μεγάλο εύρος αντικειμένων τόσο διδακτικής όσο και πρακτικής φύσεως αναφορικά με την ελληνική γλώσσα. Απευθύνεται δε, σε μια πληθώρα συμμετεχόντων προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών, διδασκόντων, εκπαιδευτικών, καθώς και επαγγελματιών που έχουν αντίστοιχα ενδιαφέροντα στο πλαίσιο της διά βίου μάθησης.

Τα προηγούμενα χρόνια το πρόγραμμα του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου πραγματοποιήθηκε σε διάφορα μέρη της Ελλάδος, στην Άνδρο, τη Σύρο, την Κρήτη, την Ύδρα και το Καστελόριζο, καθώς και στην ηπειρωτική Ελλάδα. Το 2023 η διοργάνωση έλαβε χώρα στις Φυλακές Αυλώνα.

Το 2024 με τη συμπλήρωση των 10 χρόνων διεξάγεται επετειακά και σε γιορτινή ατμόσφαιρα στο Μαλιώτιο Πολιτιστικό Κέντρο στη Βοστώνη με την πολύτιμη συνεισφορά της ΑΧΕΠΑ Ηνωμένων Πολιτειών. Θέμα του προγράμματος είναι «η διάδοση και η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στην ομογένεια της Αμερικής». Στο πρόγραμμα συμμετέχουν επιστήμονες και ερευνητές από περισσότερα από 25 ελληνικά και ξένα πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα. Ενδεικτικά αναφέρονται: το Πανεπιστήμιο Χάρβαρντ, το University of Chicago, το Boston University, το Brown, Πανεπιστήμια της Ευρώπης, University of Leuven, το Πανεπιστήμιο του Βελιγραδίου, το Queen's College, το Rio de Janeiro University. Από την Ελλάδα εκπροσωπούνται όλα σχεδόν τα πανεπιστήμια: το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο, το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, τα Πανεπιστήμια Αιγαίου, Θεσσαλίας, Κρήτης, Δυτικής Μακεδονίας. Χορηγοί επικοινωνίας είναι οι: ΕΡΤ, ΕΡΤ2, ΕΡΤ3, ΕΡΤ World, το Πρόγραμμα 105,8, η Φωνή της Ελλάδος, το κανάλι της Βουλής, ο Real FM, η Real News και το real.gr, το CNN GREECE. Σημαντική επίσης είναι η στήριξη από τα ομογενειακά μέσα ενημέρωσης: Εθνικός Κήρυξ, The National Herald, Greek

Reporter.com, greeknewsusa.com, Grecian Echoes, Ελληνικό Κοινωφελές Ραδιόφωνο Νέας Υόρκης.

Αναφορικά με τον προγραμματισμό για το 2025, γίνεται προσπάθεια να υπάρξει διεύρυνση και προς την Αφρική και προς την Ασία. Προς τούτο πρόκειται να προσκληθούν οι διευθυντές και οι επικεφαλής των ελληνικών ομογενειακών μέσω ενημέρωσης από τη Βόρεια και τη Νότια Αμερική, την Ευρώπη, την Αυστραλία, την Αφρική και την Ασία σε μία παγκόσμια συνάντηση με θέμα την παρουσία της ελληνικής γλώσσας διεθνώς, την απεικόνιση της Ελλάδος, την αναπαράσταση της Ελλάδος σε διεθνές επίπεδο. Μάλιστα έχει ξεκινήσει και μια διδακτορική διατριβή στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων που ερευνά ακριβώς αυτό το θέμα.

Πρέπει επίσης να σημειωθεί η σημαντική συνεισφορά των νέων ανθρώπων που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα, οι οποίοι έχουν δημιουργήσει έναν ισχυρό όμιλο αποφοίτων, ο οποίος προχωρά με τις δικές του διοργανώσεις και τα δικά του συνέδρια με την ονομασία «Μικρό Θερινό» (σε διάκρισή του από το «Μεγάλο Θερινό» του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου), το οποίο φέτος θα πραγματοποιηθεί στην Κάλυμνο με συζητήσεις για τη γλώσσα την τεχνητή νοημοσύνη και την ψηφιακή εικόνα.

Οι τοποθετήσεις των καλεσμένων περιληπτικά:

Ο Γενικός Γραμματέας Αποδήμου Ελληνισμού και Δημόσιας Διπλωματίας, κ. Ιωάννης Χρυσουλάκης, ανέφερε ότι η πολιτεία είναι πάντα στο πλευρό της ομογένειας, συνεχάρη την κυρία Νικολέτα Τσιτσανούδη - Μαλλίδη, η οποία είναι η ιδρύτρια αλλά και η ψυχή του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου και με τις προσπάθειές της έχει καταφέρει όλα αυτά τα χρόνια να καταστήσει αυτή η πρωτοβουλία έναν σημαντικό θεσμό για τη διάδοση και διατήρηση της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού. Σημείωσε τη μέγιστη σημασία που έχει για την ελληνική πολιτεία και ειδικότερα για το Υπουργείο Εξωτερικών η διασπορά. Αναφέρθηκε στην εν εξελίξει εθνική στρατηγική για τον απόδημο ελληνισμό 2024 - 2027, η οποία δίνει έμφαση μεταξύ άλλων στην ελληνομάθεια και την εκπαίδευση, κάνοντας ιδιαίτερη μνεία στη ψηφιακή πλατφόρμα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας staellinika.com.

Η κυρία Άννα Μπατιστάτου Πρύτανης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων - Καθηγήτρια του Τμήματος Ιατρικής Σχολής Επιστημών Υγείας, εξήρε το έργο του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του πανεπιστημίου υπό την κυρία Νικολέττα Τσιτσανούδη - Μαλλίδη και ευχήθηκε να συνεχίσει να προάγει τις επιστήμες της γλώσσας και του πολιτισμού, να αναδείξει τα προβλήματα της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας στο εξωτερικό και να διαμορφώσει πρωτοποριακές εκπαιδευτικές και ερευνητικές

δράσεις, που θα συμβάλλουν στην ισχυροποίηση της παρουσίας της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού στον ελληνισμό της διασποράς

Η κυρία Παναγιώτα Καντή, Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Καθηγήτρια του Τμήματος Φυσικής Σχολής Θετικών Επιστημών, αναφέρθηκε στο Κέντρο Διδασκαλίας Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού (ΚΕ.Δ.Ε.Γ.ΠΟ), το οποίο δημιουργήθηκε στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων ότι το 1995 και που ουσιαστικά ήταν η πρώτη προσπάθεια εξωστρέφειας και σύνδεσης όχι μόνο με την τοπική κοινωνία, αλλά και με όλο τον ελληνισμό απανταχού στη γη. Το Κέντρο αυτό έχει ως στόχο να προβάλλει, να διεθνοποιεί και να διαδίδει την ελληνική γλώσσα και τον ελληνικό πολιτισμό μέσω τριών κύκλων (χειμερινός, εαρινός, θερινός) κάθε έτος, με διδασκαλία μαθημάτων ελληνικής γλώσσας, προαγωγή διαπολιτισμικής επαφής με αλληλεπίδραση ανθρώπων από όλο τον κόσμο. Προσφέρει μαθήματα διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού μας σε αλλοδαπούς, προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές, φοιτητές Erasmus, επισκέπτες φοιτητές, αλλοδαπούς υποτρόφους ακόμη και σε οικονομικούς μετανάστες.

Η κυρία Νικολέττα Τσιτσανούδη - Μαλλίδη, Καθηγήτρια Γλωσσολογίας και Ελληνικής Γλώσσας της Σχολής Επιστημών Αγωγής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Επιστημονική Συνεργάτιδα Γλωσσολογίας του Κέντρου Ελληνικών Σπουδών Ελλάδος Πανεπιστημίου Harvard και Διευθύντρια του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου παρουσίασε το σχετικό τηλεοπτικό σποτ του Νίκου Αλιάγα, ο οποίος επιστρατεύει καλλιτέχνες, ηθοποιούς, δημοσιογράφους, ενώ ετοιμάζονται και άλλα τηλεοπτικά σποτ που θα μεταδοθούν από το κανάλι της Βουλής, τη Δημόσια Ραδιοτηλεόραση, τη Real Group, την εφημερίδα Real, τον Real FM, καθώς και από ομογενειακά μέσα και το CNN GREECE, που είναι χορηγός επικοινωνίας του προγράμματος. Αναφερόμενη στη διάδοση, αλλά και στη διάσωση της ελληνικής γλώσσας στην ομογένεια, επισήμανε τις αφιλοκερδώς και με ανιδιοτέλεια συνεργασίες που έχει αναπτύξει το Διεθνές Θερινό Πανεπιστήμιο προς αυτό το σκοπό με το Maliotis Cultural Center του Hellenic Holy Cross, την ΑΗΕΡΑ Αμερικής, το Οικουμενικό Πατριαρχείο, το Τμήμα Ελληνικής Παιδείας, το αντίστοιχο Τμήμα της Ελληνορθόδοξης Αρχιεπισκοπής Αμερικής, το Boston University Philhellenes, το Center for Hellenic Studies του Πανεπιστημίου του Σικάγο, το τμήμα Centrodel Greco Instituto De Letras του Rio de Janeiro University.

Διαδικτυακά απηύθυναν χαιρετισμό η κυρία Χρυσούλα Κουρκουντή, Γενική Διευθύντρια του Μαλιωτείου Πολιτιστικού Κέντρου που θα υποδεχτεί το 2024 τις εργασίες του 10ου Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου και ο κ. Ντρέικ Μπεχράκης μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Πολιτιστικού Κέντρου «Μαλιώτειο», ο οποίος

ανέφερε ότι θα ετοιμάσει μια ξεχωριστή εκδήλωση, ένα μεγάλο αφιέρωμα τέχνης και πολιτισμού για τους συμμετέχοντες, στο 10ο Διεθνές Θερινό Πανεπιστήμιο.

Εκ μέρους του Ελληνικού Κοινοβουλίου, οι συμμετέχοντες βουλευτές επικρότησαν τις προσπάθειες του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου, επισημαίνοντας την επιτακτική ανάγκη για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στην ομογένεια όχι μόνο για την επικοινωνία, τις σπουδές, το εμπόριο, τον τουρισμό, αλλά κυρίως για τη σύνδεση με τις ρίζες τους, οι οποίες τείνουν πραγματικά να αποδυναμωθούν. Αναφέρθηκε πόσο χρήσιμο και ουσιαστικό εργαλείο είναι η ελληνική γλώσσα και στο χώρο της πολιτικής και ότι θα έπρεπε να έχουν γίνει περισσότερα πράγματα σημειώνοντας τις προσπάθειες που πρέπει να γίνουν για την ανάδειξη και κατοχύρωση της 9ης Φεβρουαρίου ως Παγκόσμιας Ημέρας Ελληνικής Γλώσσας είτε στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών είτε στο πλαίσιο της UNESCO.

Ωστόσο σημειώθηκαν και μια σειρά προβλημάτων που συνεχίζει να αντιμετωπίζει η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο εξωτερικό, όπως, η υποστελέχωση, οι δύσκολες συνθήκες εργασίας και ζωής των εκπαιδευτικών που υπηρετούν στο εξωτερικό, τα κόστη που καλούνται να πληρώνουν, οι υποδομές, τα ακατάλληλα κτίρια καθώς και οι απαράδεκτοι όροι που έχουν τεθεί για να αναγνωριστούν Τμήματα Ελληνικής Γλώσσας με τα υψηλά όρια δηλαδή των σαράντα μαθητών κλπ.

6β. Η διδασκαλία και η διάδοση της ελληνικής γλώσσας στην ομογένεια των ΗΠΑ: η περίπτωση του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου "Ελληνική Γλώσσα, Πολιτισμός και ΜΜΕ"

Εισηγήτρια: Ευαγγελία Λιακούλη, Β΄ Αντιπρόεδρος της Επιτροπής

Η ελληνική γλώσσα είναι ο φορέας έκφρασης της ιστορίας και της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Μεταφέρει το ελληνικό πνεύμα και την ελληνική διάνοηση από γενιά σε γενιά, δίνοντας την ευκαιρία σε όσους τη διδάσκονται να γίνονται κοινωνοί ενός σπουδαίου πνευματικού πλούτου. Κρατά ζωντανή την επαφή με τις ρίζες μας και συμβάλλει στη διαμόρφωση της εθνικής μας συνείδησης.

Στο επίπεδο του απόδημου ελληνισμού, η στήριξη και η διάδοση της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας πέρα από τα εθνικά σύνορα, λειτουργεί πολλαπλώς θετικά. Συμβάλλει στην ισχυροποίηση της ελληνικότητας και του δεσμού των ομογενών με την πατρίδα στο πέρασμα των ετών και των διαφορετικών γενεών. Ενισχύει τη διεθνή θέση της χώρας μας και εντέλει η γλώσσα αναδεικνύεται σε ένα ιδιαίτερα χρήσιμο και ουσιαστικό εργαλείο στο χώρο της πολιτικής και της διπλωματίας.

Η ελληνική πολιτεία, διαχρονικά καταβάλλει προσπάθειες για την υποστήριξη της ελληνόγλωσσης παιδείας, μέσα από την ενίσχυση της διδακτικής διαδικασίας ανά τον κόσμο. Ωστόσο, η περαιτέρω επέκταση και στήριξη των προγραμμάτων εκμάθησης και διάδοσης της ελληνικής γλώσσας παραμένει πάγιο αίτημα της ομογένειας και αναδεικνύεται σε κάθε επαφή των Ελλήνων της διασποράς με το ελληνικό πολιτικό σύστημα.

Σήμερα, η βελτίωση και επέκταση της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας στο εξωτερικό, απαιτεί την ενεργοποίηση της ελληνικής πολιτείας και την αξιοποίηση όλων των σύγχρονων δυνατοτήτων.

Απαιτείται καταρχάς καταγραφή των αιτημάτων της ομογένειας και συγκέντρωση αυτών στη Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού. Μέσα από τη δημιουργία ενός τέτοιου ειδικού μητρώου, θα διευκολυνθεί η διαχείριση και η ικανοποίηση των αντίστοιχων αιτημάτων.

Κρίσιμη είναι επίσης η δημιουργία προγραμμάτων ελληνικών σπουδών και θέσεων διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας σε ξένα σχολεία και ξένα πανεπιστήμια, επεκτείνοντας δηλαδή την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας πέρα από τα ελληνικά σχολεία. Άλλωστε, η οικουμενικότητα της ανθρωπιστικής ελληνικής παιδείας και του ελληνικού πολιτισμού, καθιστούν τέτοια προγράμματα σπουδών ιδιαίτερα ελκυστικά τόσο για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα όσο και για τους σπουδαστές σε αυτά. Τα

προγράμματα δε αυτά, μπορούν και πρέπει να συνδυαστούν με την ενίσχυση των αντίστοιχων κέντρων και βιβλιοθηκών με σύγχρονο υλικό.

Σε επίπεδο ανθρώπινου δυναμικού, που αποτελεί τη βάση της οργανωμένης διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας, ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην υποστήριξη των εκπαιδευτικών από την πολιτεία. Πέρα από την προσωπική τους θέληση για εργασία και προσφορά στον σκοπό της διάδοσης της ελληνικής γλώσσας, χρειάζεται να λαμβάνουν και οι ίδιοι σχετική εξειδίκευση και επιμόρφωση. Να είναι ενταγμένοι στη διά βίου μάθηση και ταυτόχρονα να λαμβάνουν την απαιτούμενη επιμόρφωση για να εκπληρώνουν το έργο τους. Επιμόρφωση που περιλαμβάνει επαφή με νέα ύλη, υλικό, αλλά και προσαρμογή στις απαιτήσεις των μαθητών/σπουδαστών, στο πλαίσιο και των ιδιομορφιών της χώρας όπου δραστηριοποιούνται. Όσο για τους σπουδαστές, η επαφή τους με ελληνικά σχολεία και πανεπιστήμια μέσα από την υλοποίηση σχετικών προγραμμάτων ανταλλαγής μαθητών και σπουδαστών, σίγουρα μπορεί να λειτουργήσει ευεργετικά, αφού θα τους δοθεί η δυνατότητα να γνωρίσουν τη γλώσσα, την παράδοση, την ελληνική κουλτούρα μέσα από την ανθρώπινη επαφή.

Ταυτόχρονα, στη σύγχρονη εποχή, η διδακτική διαδικασία δεν μπορεί να μείνει εκτός των τεχνολογικών κατακτήσεων. Έτσι, η χρήση ψηφιακών εφαρμογών και η αξιοποίηση της τηλεεκπαίδευσης και των τεχνολογικών κατακτήσεων, διευκολύνει σημαντικά την πραγματοποίηση των μαθημάτων, την επαφή με νέα δεδομένα και νέα ύλη, τη διάδοση της γλώσσας σε συνθήκες και περιοχές όπου μέχρι πρότινος θα φαινόταν ανέφικτο.

Σε κάθε περίπτωση, το βέβαιο είναι ότι το εγχείρημα της διάδοσης της ελληνικής γλώσσας στην ομογένεια, τελεί υπό την προϋπόθεση της στήριξής του με τους κατάλληλους πόρους. Πόροι που θα μπορούσαν να εξασφαλιστούν μέσα από τη δημιουργία ενός ειδικού προϋπολογισμού υπό την αιγίδα της Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού του Υπουργείου Εξωτερικών και της Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς της Βουλής, ώστε να υποστηρίζονται οι αντίστοιχες δράσεις.

Το Διεθνές Θερινό Πανεπιστήμιο αποτελεί θεσμό που υπηρετεί ακριβώς τους στόχους της ενδυνάμωσης και επέκτασης της ελληνικής γλώσσας και η φετινή του θεματική «Ελληνική Γλώσσα, Πολιτισμός και ΜΜΕ» εστιάζει στην διδασκαλία και τη διάδοση της ελληνικής γλώσσας ειδικά στην ομογένεια των ΗΠΑ. Μέσα από την καθοδήγηση της Διευθύντριας και επιστημονικά υπεύθυνης κυρίας Νικολέττας Τσιτσανούδη - Μαλλίδη, Καθηγήτριας Γλωσσολογίας και Ελληνικής Γλώσσας της Σχολής Επιστημών Αγωγής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και Επιστημονικής Συνεργάτιδας Γλωσσολογίας του Κέντρου Ελληνικών Σπουδών Ελλάδος

Πανεπιστημίου Harvard, το Διεθνές Θερινό Πανεπιστήμιο εξελίσσεται διαρκώς. Υπηρετεί και αναδεικνύει την αξία της ελληνικής γλώσσας και προωθεί μέσα από το πρόγραμμά του τη διασύνδεση της ομογένειας με την εκπαίδευση και ιδίως με τα Πανεπιστήμια.

Μέσα από τις δράσεις του, το Διεθνές Θερινό Πανεπιστήμιο έχει αποδείξει ότι ο αγώνας για τη διάδοση της ελληνικής παιδείας οφείλει να είναι διαρκής και να προσαρμόζεται στις ανάγκες της σημερινής εποχής. Προωθεί την εξωστρέφεια, τις συνεργασίες και τις συνέργειες με φορείς στο χώρο της εκπαίδευσης, του πολιτισμού και της ενημέρωσης και γίνεται αρωγός της προσπάθειας της ελληνικής πολιτείας για προώθηση της ελληνομάθειας, της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας, της διάδοσης του ελληνικού πολιτισμού. Στόχοι που έχουν ιδιαίτερη αξία ιδίως για τους μαθητές και τις μαθήτριες των νεότερων γενιών της ομογένειας, ανθρώπων ενεργών στην κοινωνία όπου ζουν, αλλά που ταυτόχρονα διατηρούν ζωντανούς τους δεσμούς τους με την Ελλάδα. Συμβάλλει επίσης το Διεθνές Θερινό Πανεπιστήμιο με τη δράση του, στη στήριξη του δικτύου επιστημόνων της Ομογένειας, ώστε μέσα από τη διεπαφή και τη συνεργασία, το έργο τους να γίνει γνωστό και να μπορέσει να αξιοποιηθεί περαιτέρω προς όφελος της επιστημονικής κοινότητας αλλά και της πατρίδας μας.

Η φετινή 10^η επέτειος δράσης και προσφοράς του Πανεπιστημίου στη στήριξη και διάδοση της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού, αποτέλεσε πόλο έλξης για διακεκριμένους επιστήμονες και συνοδεύτηκε από λαμπρές εκδηλώσεις στη Βοστώνη που απέδειξαν την εμβέλεια του έργου του. Έργο που είναι βέβαιο ότι θα συνεχιστεί και θα επεκταθεί και τα επόμενα χρόνια, αναδεικνύοντας τη διασύνδεση μεταξύ της ενημέρωσης και της εκπαίδευσης προς όφελος της διάδοσης του ελληνισμού, της ελληνικής γλώσσας και της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η οργανωμένη δράση του πανεπιστημίου, ο σύγχρονος τρόπος προσέγγισης των ζητημάτων, η προώθηση της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας με έμφαση μάλιστα στην ομογένεια, προσφέρουν πολλαπλά στην ενδυνάμωση του ελληνισμού και της διεθνούς θέσης της χώρας μας. Η γλώσσα είναι το «όχημα» διατήρησης και διάδοσης της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και το Διεθνές Θερινό Πανεπιστήμιο στέκεται αρωγός στο ταξίδι του ελληνικού πολιτισμού στους αιώνες.

6γ. Η διδασκαλία και η διάδοση της ελληνικής γλώσσας στην ομογένεια των ΗΠΑ: η περίπτωση του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου "Ελληνική Γλώσσα, Πολιτισμός και ΜΜΕ"

Εισηγητής: Νικόλαος Παπαδόπουλος, Μέλος της Επιτροπής

A) Εισαγωγικά - Γενικά για τον θεσμό του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου

Στις 23 Μαΐου 2024, η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς πραγματοποίησε συνεδρίαση υπό την προεδρία του Προέδρου της, κυρίου Φίλιππου Φόρτωμα, με θέμα ημερήσιας διάταξης: «Η διδασκαλία και η διάδοση της ελληνικής γλώσσας στην ομογένεια των ΗΠΑ: η περίπτωση του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου "Ελληνική Γλώσσα, Πολιτισμός και ΜΜΕ"». Τα μέλη της Επιτροπής ενημερώθηκαν από τον κ. Ιωάννη Χρυσουλάκη, Γενικό Γραμματέα Απόδημου Ελληνισμού και Δημόσιας Διπλωματίας, την κυρία Άννα Μπατιστάτου, Πρύτανη του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Καθηγήτρια του Τμήματος της Ιατρικής Σχολής Επιστημών Υγείας, την κυρία Παναγιώτα Καντή, Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Καθηγήτρια του Τμήματος Φυσικής Σχολής Θετικών Επιστημών και την κυρία Νικολέττα Τσιτσανούδη - Μαλλίδη, Καθηγήτρια Γλωσσολογίας και Ελληνικής Γλώσσας της Σχολής Επιστημών Αγωγής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Επιστημονική Συνεργάτιδα Γλωσσολογίας του Κέντρου Ελληνικών Σπουδών Ελλάδος Πανεπιστημίου Harvard και Διευθύντρια του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου.

Από την ενημέρωση του Γενικού Γραμματέα Απόδημου Ελληνισμού και Δημόσιας Διπλωματίας, κ. Ιωάννη Χρυσουλάκη, τονίστηκε η βαρύνουσα σημασία που δίνει η ελληνική πολιτεία στη διασπορά μας ως ένα εξαιρετικά σημαντικό κεφάλαιο και στην προσπάθεια διάδοσης της ελληνικής γλώσσας στην ομογένεια μέσω προγραμμάτων και δράσεων. Αναφέρθηκε στον θεσμό του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου, ως έναν σημαντικό θεσμό για τη διάδοση και διατήρηση της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού. Στόχος είναι η ενίσχυση της ελληνομάθειας και η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας, της παράδοσης και του πολιτισμού στη νέα γενιά των Ελλήνων του εξωτερικού.

Στη συνέχεια τον λόγο έλαβαν η κυρία Άννα Μπατιστάτου, Πρύτανης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, η οποία τόνισε τη σημαντική προσφορά του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων μέσω εργαστήριου μελέτης κοινωνικών θεμάτων, ΜΜΕ και εκπαίδευσης του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών στην προσπάθεια ώστε να παραμείνει άσβεστη στην ομογένεια και στους απόδημους Έλληνες και Ελληνίδες η φλόγα της αγάπης για την Ελλάδα, τη γλώσσα και τον πολιτισμό.

Ακολούθησαν οι παρουσιάσεις της κυρίας Παναγιώτας Καντή, Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και της κυρίας Νικολέττας Τσιτσανούδη - Μαλλίδη, Καθηγήτριας Γλωσσολογίας και Ελληνικής Γλώσσας της Σχολής Επιστημών Αγωγής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και Διευθύντριας του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου, τα κυριότερα σημεία των οποίων αναφέρονται στον θεσμό, την εξέλιξή του και τους στόχους του.

Πιο συγκεκριμένα, ο θεσμός του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου συμπληρώνει φέτος δέκα (10) χρόνια παρουσίας και προσφοράς στον ελληνικό πολιτισμό και την ελληνική γλώσσα και αποτελεί μια σημαντική προσπάθεια για τη διάδοση και διατήρηση της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού. Ειδικότερα, το Συνέδριο, που φιλοξενείται φέτος στη Βοστώνη, έχει στόχο να ενδυναμώσει την ελληνική γλώσσα και τον ελληνικό πολιτισμό και να προβάλλει τη συμβολή των μέσων μαζικής ενημέρωσης στη διατήρηση και διάδοση της γλώσσας και του πολιτισμού στον απόδημο ελληνισμό. Το πρόγραμμα επικεντρώνεται στη διδασκαλία και καλλιέργεια της ελληνικής γλώσσας ως ένα μέσο διάδοσης του ελληνικού πολιτισμού εντός και εκτός Ελλάδας, αλλά και στην αμφίδρομη σχέση που έχει με τα σύγχρονα μέσα μαζικής επικοινωνίας και ενημέρωσης.

Το ευρύ φάσμα των θεματικών του συνεδρίου εκτείνεται από τα ειδικά χαρακτηριστικά της ελληνικής γλώσσας στα σχολεία της διασποράς, έως τους τρόπους αξιοποίησης της τεχνολογίας και της τεχνητής νοημοσύνης στην εκπαίδευση. Περιλαμβάνει θεματικά αντικείμενα προσανατολισμένα στις ιδιαίτερες ανάγκες διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας στο εξωτερικό και εξετάζει τον ρόλο και την προσφορά των εδρών και προγραμμάτων της ελληνικής γλώσσας στη διδασκαλία και τη διάδοσή της στην Αμερική.

Στο πρόγραμμα συμμετέχουν επιστήμονες και ερευνητές από περισσότερα από 25 ελληνικά και ξένα πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα, όπως ενδεικτικά το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο, το Αριστοτέλειο, το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, του Αιγαίου, της Θεσσαλίας, της Κρήτης, της Δυτικής Μακεδονίας, το Πανεπιστήμιο Χάρβαρντ, το University of Chicago, το Boston University, το Brown, τα Πανεπιστήμια της Ευρώπης, University of Leuven, το Πανεπιστήμιο του Βελιγραδίου, το Queen's College, το Rio de Janeiro University κ.α. Εκατοντάδες άνθρωποι, κορυφαίοι πανεπιστημιακοί από ελληνικά και ξένα ιδρύματα, διανοούμενοι, δημοσιογράφοι, καλλιτέχνες, συγγραφείς και ερευνητές, αλλά και σπουδαίοι επιχειρηματίες, ως ευγενείς χορηγοί, συμμετέχουν και στηρίζουν αυτό τον σημαντικό θεσμό.

Σε αυτή την προσπάθεια κεντρικό ρόλο έχουν οι εκπαιδευτικοί, οι οποίοι παρουσιάζουν προτάσεις για την ανάπτυξη και την αναζωογόνηση της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας και τη θέση που έχει αυτή στα εκπαιδευτικά συστήματα της αλλοδαπής, καθώς και για τη διδασκαλία της ελληνικής ως μιας γλώσσας γενικότερης πολιτιστικής κληρονομιάς, αλλά και ως δεύτερης ξένης γλώσσας γενικά για όλη την υφήλιο. Ακόμη, στόχος είναι το Διεθνές Θερινό Πανεπιστήμιο να αφήσει και ένα ευρύτερο πολιτιστικό αποτύπωμα με δράσεις, όπως λογοτεχνικά αναλόγια, εκθέσεις, παρουσίαση της προσφοράς της Εθνικής Πινακοθήκης, καθώς και επίσκεψη και ξενάγηση στο Μουσείο Καλών Τεχνών της Βοστώνης.

Μέσα από όλο αυτό το μωσαϊκό των δράσεων, οι Έλληνες και οι Ελληνίδες που ζουν στην Αμερική διατηρούν την ελληνική γλώσσα ζωντανή, έρχονται σε επαφή με την πολιτιστική κληρονομιά τους και ενισχύουν τη συναισθηματική σύνδεσή τους με την Ελλάδα.

B) Σύνοψη των τοποθετήσεων των μελών της Επιτροπής

Οι Βουλευτές - μέλη της Επιτροπής, από την πλευρά τους, ευχαρίστησαν τους ομιλητές για την πολύ ενδιαφέρουσα ενημέρωση και τους συνεχάρησαν για τις προσπάθειές τους και για το έργο τους στον θεσμό του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου. Στη συζήτηση που ακολούθησε και στις τοποθετήσεις των μελών της Επιτροπής αναφέρθηκε ότι η ελληνική γλώσσα συνιστά έναν θησαυρό της παγκόσμιας πολιτισμικής και πνευματικής κληρονομιάς. Είναι μια από τις αρχαιότερες γλώσσες στον κόσμο και εξακολουθεί να έχει ποικίλες άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις σε όλες τις γλώσσες της Ευρώπης και του πλανήτη ολόκληρου.

Είναι η μητρική γλώσσα ολόκληρου του δυτικού πολιτισμού. Στα ελληνικά αναπτύχθηκε η ευρωπαϊκή λογοτεχνία, η φιλοσοφία, η ιατρική, οι θεωρητικές επιστήμες, η γεωμετρία, το θέατρο και η αρχαία τραγωδία. Αναμφίβολα σε σημαντικό βαθμό προσδιόρισε τον τρόπο σκέψης και τη νοοτροπία της παγκόσμιας λογοτεχνίας. Είναι η γλώσσα του Ομήρου, η γλώσσα του Σεφέρη, του Ελύτη, καθώς και η γλώσσα στην οποία γράφτηκε η Καινή Διαθήκη, η γλώσσα στην οποία οι Απόστολοι κήρυξαν τον ερχομό του Χριστού. Η ελληνική γλώσσα είναι ο άρρηκτος δεσμός των αποδήμων Ελλήνων με τη μητέρα πατρίδα. Συνδέει τους απανταχού Έλληνες σε ολόκληρη την υφήλιο και αποτελεί το πιο βασικό στοιχείο της ταυτότητάς τους. Επιπλέον, η ελληνική γλώσσα αποτελεί πολύτιμο εργαλείο της πολιτιστικής διπλωματίας, που αποτελεί τον κύριο πυλώνα της δημόσιας διπλωματίας της χώρας μας.

Στις τοποθετήσεις τους δεν παρέλειψαν να αναφερθούν στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Έλληνες ομογενείς, στην αγωνία του δασκάλου στο ομογενειακό σχολείο σε σχέση με τη διάδοση και τη διάσωση της ελληνικής γλώσσας, στην έλλειψη ουσιαστικής στήριξης από την ελληνική πολιτεία, όπως η έλλειψη εκπαιδευτικών για την εκμάθηση της γλώσσας και του πολιτισμού, η έλλειψη ουσιαστικής χρηματοδότησης από το ελληνικό κράτος, η ανυπαρξία της απαραίτητης υλικοτεχνικής υποδομής, η έλλειψη στέγασης των σχολείων, ενώ τονίστηκε ιδιαίτερα η ανάγκη για περαιτέρω μέτρα στήριξης της ελληνικής ομογένειας, αναφορικά με την εκμάθηση και διάδοση της ελληνικής γλώσσας στους Έλληνες της διασποράς.

Ακόμη, διαπιστώθηκε ότι χρειάζεται η ενίσχυση της ελληνομάθειας και της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας, της παράδοσης και του πολιτισμού στη νέα γενιά των Ελλήνων του εξωτερικού και ότι η ελληνική πολιτεία οφείλει να παρέχει ουσιαστική στήριξη στην ομογένεια. Παρουσιάστηκαν προτάσεις για την ενίσχυση του θεσμού της διάδοσης της ελληνικής γλώσσας στη διασπορά, όπως η πρόταση για αναγνώριση Παγκόσμιας Ημέρας Ελληνικής Γλώσσας και η πρόταση για αύξηση των εδρών σπουδών της ελληνικής γλώσσας στη διασπορά, ώστε να μπορούν περισσότερα παιδιά να μαθαίνουν την μητρική τους γλώσσα και να έχουν επαφή με τον πολιτισμό μας.

Γ) Συμπέρασμα

Στο τέλος της συνεδρίασης υπήρξε κοινό συμπέρασμα ότι ο θεσμός του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου αναμφισβήτητα **συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στον στόχο της διάδοσης της ελληνικής γλώσσας και προάγει την μελέτη και τη διατήρηση της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς**. Θα πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες, ώστε να δημιουργηθούν τα σωστά θεσμικά πλαίσια, όπου πρωτοβουλίες αυτού του είδους θα είναι σταθερές στον χρόνο. Είναι σπουδαίες πρωτοβουλίες, αλλά θα πρέπει να ενισχυθούν και να πολλαπλασιαστούν. Η αλληλεπίδραση, η επικοινωνία της ελληνικής ομογένειας με την Ελλάδα θα πρέπει να είναι σταθερή και αδιάκοπη και τα ελληνικά πανεπιστήμια, τα δημόσια Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, μπορούν να παίξουν έναν πάρα πολύ σημαντικό ρόλο.

7. Ενημέρωση των Μελών της Επιτροπής από τον Πρόεδρο και μέλη της Παγκόσμιας Διακοινοβουλευτικής Ένωσης Ελληνισμού (Πα.Δ.Ε.Ε.).

Εισηγητής: Αλέξανδρος Ζερβέας, Μέλος της Επιτροπής

Εισαγωγικά

Η μακραίωνη ιστορία των Ελλήνων στον παγκόσμιο πολιτισμό αποτελεί αναμφίβολα μια πολιτισμική σταθερά με σαφές, ανεξίτηλο και μοναδικής αξίας αποτύπωμα στην εξελικτική πορεία της Ανθρωπότητας.

Τα ιστορικά παραδείγματα τα οποία αποδεικνύουν την ανωτέρω παραδοχή δεν θα μπορούσαν να συμπυκνωθούν σε μια απλή εισήγηση, δεδομένου ότι έχουν συνταχθεί ανά τους αιώνες δεκάδες χιλιάδες σελίδες, επιστημονικής αξίας συγγράμματα, έχοντας ως περιεχόμενο τα πνευματικά προϊόντα του ελληνικού φυλετικού παράγοντα (επιστήμες, καλές τέχνες, φιλοσοφία κ.ο.κ.). Το μείζον στοιχείο, το οποίο είναι χρέος μας να τονισθεί, δεν είναι άλλο από τον ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα που εκπορεύεται διαμέσου της ιστορικής και πολιτιστικής μας κληρονομιάς και επηρέασε την ιστορική εξέλιξη τόσο της αρχαίας όσο και της σύγχρονης εποχής. Επομένως, ευκόλως αποδεικνύεται και μπορεί να υποστηριχθεί η αναμφισβήτητη επίδραση των Ελλήνων στο παγκόσμιο γίγνεσθαι.

Η παιδεία ανά την οικουμένη, η πολιτειακή οργάνωση πολλών κρατών του εμπονομαζόμενου Δυτικού κόσμου, καθώς και η παγκόσμια επιστημονική κοινότητα, έχουν λάβει τα γενεσιουργά και δομικά τους στοιχεία από την αθάνατη ελληνική μήτρα. Είναι επί παραδείγματι κοινώς παραδεκτό ότι η πολιτειακή οργάνωση των Η.Π.Α. έχει εμπνευσθεί εν πολλοίς από την περίφημη Αθηναϊκή Δημοκρατία, όπως αυτή κατά την διάρκεια του Χρυσού Αιώνα συνδιαμόρφωσε την λειτουργία των πόλεων-κρατών στην ελληνική επικράτεια. Είναι επίσης δεδομένο και κοινώς αποδεκτό ότι τα διάσημα και αξιόλογα πανεπιστημιακά ιδρύματα των Η.Π.Α. βασίζουν το ακαδημαϊκό τους πρόγραμμα, ακόμα και την μεθοδολογία τους, σε αρχαίες ελληνικές σχολές -ακαδημίες.

Εν κατακλείδι προκύπτει, χωρίς καμία αμφιβολία, ότι η Ιδέα του Ελληνισμού συνιστά ακόμα και σήμερα φωτεινό φάρο σηματοδότησης των ευγενών αξιών της καλλιέργειας, της δικαιοσύνης και της ισονομίας.

Επί της Παγκόσμιας Διακοινοβουλευτικής Ένωσης Ελληνισμού (Πα.Δ.Ε.Ε.)

Στη διεξαχθείσα συνεδρίαση της αρμόδιας ΕΜΕ Ελληνισμού και Διασποράς έλαβε χώρα η μείζονος σημασίας τοποθέτηση των αξιόλογων μελών της Ελληνικής Διασποράς. Ο Πρόεδρος της Πα.Δ.Ε.Ε. κ. Λεωνίδα Ραππάκης, η κυρία Έφη Τριανταφυλόπουλος, ο κ. Στιβ Γεωργανάς, η κυρία Άννι Κουτράκης, ο κ. Laokratizs Koranisz και ο κ. Charles Nguna, είναι όλοι εξέχουσες προσωπικότητες στις Χώρες όπου διαβιούν, μέλη τοπικών κοινοβουλίων. Από τις τοποθετήσεις τους στα πλαίσια της ΕΜΕ Ελληνισμού της Διασποράς οι θεματικές που δικαίως χρήζουν ιδιαίτερης αναφοράς αφορούν κυρίως την παιδεία, τον πολιτισμό, τη Δημοκρατία υπό το αξιακό της πρίσμα, καθώς και τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και τα εν γένει εθνικά θέματα.

Από τα διαμειφθέντα και τις παρατηρήσεις των εκπροσώπων της Διασποράς είμαστε υποχρεωμένοι να παραδεχθούμε ότι, ως μητροπολιτικό κράτος, είναι δέον να ενεργήσουμε ούτως ώστε να παράσχουμε στις ελληνικές κοινότητες τα κατάλληλα εφόδια, ήτοι ανθρώπινο δυναμικό με Έλληνες δασκάλους, με γνώμονα αφενός μεν τη διεύρυνση του μορφωτικού τους πεδίου, αφετέρου δε την καλλιέργεια της εθνικής τους συνείδησης με ταυτόχρονη τόνωση της υπερηφάνειας για την καταγωγή την οποία έλκουν. Εξ όσων γνωρίζουμε οι ελληνικές κοινότητες της Διασποράς, λειτουργούν εντός πλαισίων αλληλεγγύης, καθήκοντος και δαπανούν χρηματικά ποσά για να επιτύχουν τη διατήρηση της ψυχοπνευματικής επαφής με την μητέρα Πατρίδα. Ως εκ τούτου καλούμαστε αν μη τι άλλο να σταθούμε αρωγοί στην πρωτοβουλία των συμπατριωτών μας και αν χρειαστεί να ληφθούν οι νομοθετικές πρωτοβουλίες με σκοπό τη βελτίωση του ήδη υπάρχοντος καθεστώτος, ώστε να διενεργούνται περισσότερες αποσπάσεις Ελλήνων εκπαιδευτικών στην αλλοδαπή.

Σε ό, τι αφορά το μείζον θέμα των διαχρονικών εθνικών θεμάτων, τις σχέσεις με την Τουρκία, το Κυπριακό ζήτημα, το σκοπιανό και το θέμα της Β. Ηπείρου, διαπιστώσαμε ότι η πλειοψηφία των μελών της Πα.Δ.Ε.Ε. έκαμε ιδιαίτερη μνεία αποδεικνύοντας ότι ο πατριωτισμός των Ελλήνων της Διασποράς αποτελεί ένα διπλωματικό εργαλείο στα χέρια των διαχειριστών της εξωτερικής πολιτικής, λαμβανομένου υπόψιν του γεγονότος ότι τα μέλη της Πα.Δ.Ε.Ε. κατέχουν αξιώματα στα κοινοβούλια των κρατών όπου διαμένουν και ως εκ τούτου διαθέτουν σημαντικές πολιτικές δυνατότητες, ώστε να ασκούν επιρροή στα διεθνή κέντρα λήψεως των αποφάσεων που επενεργούν στη διαμόρφωση του διεθνούς περιβάλλοντος.

Οι Έλληνες της Διασποράς έχουν ιδιαίτερος ανεπτυγμένο το εθνικό φρόνημα. Διοργανώνουν συχνά ημερίδες με κεντρικό θέμα αναφοράς τα μείζονα εθνικά θέματα και σε συνεργασία με τις τοπικές εκκλησίες, οι οποίες υπάγονται στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, ευαισθητοποιούν περαιτέρω τον απόδημο Ελληνισμό.

Επίλογος

Η εκάστοτε ελληνική κυβέρνηση καλείται να συνειδητοποιήσει και να αξιολογήσει καταλλήλως τις πλείστες δυνατότητες και ευκαιρίες, οι οποίες αναντίρρητα υφίστανται εξαιτίας της πολυποίκιλης δράσεως των Ελλήνων της Διασποράς και οφείλει να προβεί σε μια αποφασιστική και εις βάθος νομοθετική προσέγγιση – πρωτοβουλία, ώστε να καταστεί το ελληνικό κράτος ικανό να αξιοποιήσει στο έπακρο την πολυσχιδή δράση και την απήχηση του απανταχού Ελληνισμού.

V. ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς συνήλθε σε συνεδρίαση την 30^η Σεπτεμβρίου 2024, κατά την οποία εγκρίθηκε, κατά πλειοψηφία, η παρούσα Έκθεση, για την Α΄ Σύνοδο της Κ΄ Περιόδου, με τις εισηγήσεις που την συναπαρτίζουν, η οποία υποβάλλεται προς την Ολομέλεια της Βουλής.

Αθήνα, 30 Σεπτεμβρίου 2024

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΦΟΡΤΩΜΑΣ

Η Α΄ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΘΕΟΔΩΡΑ ΤΖΑΚΡΗ

Η Β΄ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΛΙΑΚΟΥΛΗ

ΤΑ ΜΕΛΗ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΑΒΑΚΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΑΡΑΟΓΛΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΣΜΑΝΗΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΤΣΑΝΙΩΤΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΤΣΑΦΑΔΟΣ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΕΛΕΤΣΗΣ

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΛΕΟΝΤΑΡΙΔΗΣ

ΜΙΧΑΗΛ (ΜΙΧΑΛΗΣ) ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ (ΣΤΕΛΙΟΣ) ΠΕΤΣΑΣ

ΑΣΗΜΙΝΑ ΣΚΟΝΔΡΑ

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ

ΜΑΞΙΜΟΣ ΧΑΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΙΡΗΝΗ (ΝΙΝΑ) ΚΑΣΙΜΑΤΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΑΛΑΜΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΝΤΖΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΥΝΤΥΧΑΚΗΣ

ΠΑΡΑΣΧΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΑ (ΣΙΑ) ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΖΕΡΒΕΑΣ

